

2004 vasario 28
Nr. 4

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Bažnyčia Lietuvoje

Pasaulinė ligonių diena Lietuvoje	2
Lietuvos šeimų centrų konferencija Kaune	4
Ataskaitinė Kariuomenės ordinariato konferencija	6
„Kario maldos vadovo“ pristatymas	6
XV tarptautinė vyriausiųjų karo kapelionų konferencija	8
Vizitas Elko vyskupijoje	8
Lietuvos jaunimo centrų atstovų susitikimas	10
Lietuvos „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenių šventė Kaune	11

Ganytojų žodis

Kardinolo A. J. Bačnio pamokslas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Vasario 16-osios proga	15
--	----

Homilijos

MYLINTIS „AŠ ESU“ III gavėnios sekmadienis (C)	16
IŠAUKŠTINIMAS PO PAŽEMINIMO IV gavėnios sekmadienis (C)	17

Bažnyčios dokumentai

Popiežiškoji Biblijos komisija ŽYDŲ TAUTA IR JŲ ŠVENTIEJI RAŠTAI KRIKŠČIONIŲ BIBLIJOJE	19
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius susirūpinęs dėl antisemitizmo	23
Kunigai turi būti rengiami geriau	23
Užbaigti parengiamieji trumpojo katekizmo darbai	24

Pasaulinė ligonių diena Lietuvoje

Vasario 11-ąją Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, paminėta Pasaulinė ligonių diena.

Vilnius

Vasario 10 d. Santariškių klinikose surengta Pasaulinei ligonių dienai skirta konferencija „Holistinis požiūris į žmogų gyvybės ir mirties sandūroje“. Konferenciją organizavo Lietuvos paliatyviosios medicinos draugijos Vilniaus skyrius kartu su Vilniaus universiteto Medicinos fakultetu. Konferencijoje aptarti sunkiai sergančių, nepagydomų ligonių simptominio gydymo ir slaugos klausimai. Buvo kalbama apie nuskausminimo terapiją, antidepresantų pasirinkimą, slaugos priemones; apie mirties ir mirimo socialines problemas, ligonį ir jo šeimą, onkologinių ligonių savižudybių prevenciją, klinikinės mirties išgyvenimų psichologinius tyrimus; nagrinėta atsakomybė slaugant ligonius, turinčius sąmonės sutrikimų, ir paliatyviosios medicinos samprata kaip alternatyva eutanazijai.

Vasario 11 d. Vilniaus ligoninėse buvo aukojamos šv. Mišias, Vilniaus *Caritas* atstovai su vysk. Juozu Tunaičiu lankėsi Slaugos ligoninėje. Kardinolas Audrys Juozas Bačkis šv. Mišias aukojo Santariškių universitetinėje ligoninėje, o vysk. Juozas Tunaitis – Santariškių onkologinėje ligoninėje. Per pamokslą kardinolas ligoninę pavadino Dievo gailestingumo namais. Šv. Mišių metu ganytojas suteikė Ligonių sakramentą per 20 ligonių, po to aplankė visus reanimacijos ir reabilitacijos skyrius, susitiko su medikais. Vilniaus arkikatedroje vakarines šv. Mišias už ligonius aukojo kunigai Ričardas Doveika ir Gintaras Grušas. Per pamokslą kun. R. Doveika citavo popiežiaus Jono Pauliaus II šios dienos proga paskelbtą laišką. Po pamokslų buvo teikiamas Ligonių sakramentas, tikintieji tepami aliejais. Šv. Mišių pabaigoje su žvakėmis rankose visi kalbėjo Marijos litaniją ir giedojo *Lurdo Švč. Mergelei Marijai* skirtą giesmę.

Kaunas

Vasario 11 d. Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius tradiciškai lankėsi Kauno medicinos universiteto klinikose (KMUK). Didžiojoje auditorijoje ganytojas vadovavo Eucharistijos liturgijai. Drauge su juo šv. Mišias koncelebravo Kristaus Prisikėlimo bažnyčios klebonas bei Kauno I dekanato dekanas kunigas Vytautas Grigaravičius ir KMUK kapelionas kunigas Jonas Babonas. Klinikų bendruomenė ir laikini jos nariai – pacientai meldėsi už visus sergančius ir kenčiančius, prašydami jiems dvasios stiprybės, sielos ir kūno sveikatos, taip pat meldėsi už gydytojus, slaugytojus, sanitarus. Šv. Mišių metu arkiv. S. Tamkevičius kalbėjo apie Pasaulinės ligonių dienos minėjimo atsiradimo reikšmę, šios dienos įtaką jaunimo auklėjimui. Pamaldose ir po jų giedojo Onutė Matusevičiūtė, akompanavo Lidija Janulevičienė.

Klaipėda

Klaipėdos jūrininkų ligoninėje Pasaulinės ligonių dienos proga dideliame būriui ligonių šv. Mišias aukojo kan. dr. Petras Smilgys ir kun. Saulius Stumbra. Per pamokslą kan. Petras Smilgys atkreipė dėmesį į tai, kad, kartu su visa Bažnyčia meldamiesi už viso pasaulio ligonius, prisimename ir tuos, kurie savo darbu mažina kūno skausmus, – medicinos personalą. Šv. Mišių pabaigoje kun. Saulius Stumbra pasidžiaugė, jog malda nors trumpam padeda pamiršti skausmą, palatos sienas ir savo vargus.

Vilkaviškio vyskupijos kunigų simpoziumas

Vasario 10 d. Marijampolėje įvyko pirmasis šiais metais Vilkaviškio vyskupijos kunigų simpoziumas. Renginyje mintimis apie dvasininko laikyseną dabartinių aktualijų akivaizdoje pasidalijo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ.

Pasak arkivyskupo, matydamas silpnėjančias šeimas, nykstantį nuodėmės jausmą, kunigas negali likti tik pasyvus stebėtojas. Į jo misiją įeina propagavimas tokių „nepopuliarių“ vertybių kaip skautumas, žmogaus gyvybės apsauga, santuokos neišardomumas. Labai svarbus yra paties kunigo gyvenimo liudijimas, nes neįmanoma suvaidinti tikro ryšio su Viešpačiu ar paslėpti dvasinę tuštumą. Žmonės kategoriškai vertina dvasininkų nuodėmes, joms daug dėmesio skiria žiniasklaida, kai kada labiau ieškanti sensacijų nei objektyvumo.

Pasak arkivyskupo Sigitos Tamkevičiaus SJ, Bažnyčiai Lietuvoje daugiau nuveikti padėtų kunigų vienybė, garbinga ir broliška vienių kitiems parama, ypač reikalinga esant bendrai autoriteto krizei. Susirūpinimą kelia beveik neegzistuojanti pašaukimų sielovada, kuriai į pagalbą ateitų metodiškas ir nuolatinis Mišių patarnautojų ugdymas.

Keliais bruožais arkivyskupas aptarė kunigo santykį su politiniu gyvenimu. Šioje srityje svarbu išvengti kraštutinių nuostatų. Dvasininkas turėtų būti atviras visiems norintiems su juo bendrauti, tačiau negali tapti kurios nors partijos įrankiu, pridengiančiu savanauðiškus interesus ir padedančiu jai įsitvirtinti. Kunigas nedalyvauja partijų veikloje, tačiau tai nereiškia, kad jis atsiriboja nuo politinių aktualijų, jis turi galimybę likti visų parapilijiečių dvasios vadu, skatinti juos aktyviai įsitraukti į visuomeninį gyvenimą, imtis atsakomybės. Taip pat svarbu perspėti žmones, jog jie nebūtų lengvatikiai, nes istorinė patirtis rodo, kad įvairūs radikalai mėgsta kreiptis į „tautą“, ja remtis ir burti visiškai nekrikščioniškas grupes.

-apn-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 18 d. Telšių vysk. V. Borisevičiaus kunigų seminarijoje vyko Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas. Didžiojoje seminarijos auloje vykusioje konferencijoje Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ dalijosi įspūdžiais iš savo ir generalinio vikaro prel. Juozo Šiurio kelionės į Romą. Ganytojas kalbėjo apie naujų lietuviškų apeigynų leidimą ir jų patvirtinimo Romos kurijoje eigą, užsiminė apie apeigų įkultūrinimą lietuviškos etninės kultūros plotmėje išlaikant vienybę su visuotinės Bažnyčios praktika. Apžvelgtos ir vietinės Bažnyčios gyvenimo aktualijos. Konferencijos pabaigoje Telšių vyskupijos Katechetikos ir Jaunimo centrų direktorius kun. Rimantas Gudlinkis, Telšių vyskupijos Šeimos centro direktorius kun. Antanas Lapė, Telšių vyskupijos *Caritas* direktorius kun. Saulius Damašius pristatė savo vadovaujama įstaių paskutiniųjų metų veiklą.

Po konferencijos Telšių katedroje vyskupijos kunigai kartu su vyskupais J. Boruta SJ ir A. Vaičiūmi koncelebravo šv. Mišias. Šv. Mišių metų buvo suteikti akolito skyrimai septyniems Telšių vysk. V. Borisevičiaus kunigų seminarijos III teologinio kurso klierikams. Vysk. J. Boruta SJ jiems priminė vyskupo kankinio V. Borisevičiaus, kuris buvo taip pat ir pirmasis Telšių kunigų seminarijos rektorius, žodžius apie sekimo Kristumi reikšmę kunigiškojoje tarnystėje. Po šv. Mišių aukos vysk. J. Borutos SJ vadovaujami kunigai ir naujieji akolitai vyskupų kriptose katedros požemiuose aplankė vyskupo kankinio V. Borisevičiaus kapą.

-tvig-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 18 d. Kauno kurijoje vyko eilinis arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Kaip visada, jis pradėtas bendra Valandų liturgijos malda. Po to konferenciją „Apie parapijos bendruomenių atnaujinimo aktualijas“ vedė teol. lic. Artūras Lukaševičius – Katalikų teologijos fakulteto lektorius, arkivyskupijos sinodo Katechetikos komisijos pirmininko pavaduotojas, arkikatedros pastoracinės tarybos narys bei šios parapijos suaugusiųjų katechumenų programos vadovas. Jis trumpai

Per Mišias giedojo Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijos grigališkojo choralo studija. Vėliau ligoniai klausėsi šio kolektyvo atliekamų senovinių giesmių bei žemaitiškų dainų. Visų nuotaiką skaidrino Klaipėdos mokyklos *Universa via* moksleivių grupė „Greitoji pagalba su šypsenėle“.

Vievis, Kaišiadorys ir Molėtai

Vasario 11 d. Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis lankėsi Vievio slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninėje, kur ligoninės koplyčioje kartu su kun. Romualdu Šalčiūnu, Vievio parapijos altaristu, nuolat patarnaujančiu šios ligoninės pacientams, aukojo šv. Mišias gausiam ligoninės darbuotojų, ligonių ir svečių būriui.

Sakydamas pamokslą ganytojas rėmė šiai dienai skirtu popiežiaus Jono Pauliaus II laišku. Vyskupas sakė, kad Atpirkėjo mirtis ir prisikėlimas žmogaus kančias suteikia giliausią prasmę ir išganomąją vertę. Kristus kenčia su mumis, suteikdamas mums galimybę dalytis su juo savo kančia. Tai kančia, neatimanti nei ramybės, nei laimės, nes yra apšviesta skaisčios prisikėlimo šviesos. Jis kvietė branginti gyvybę ir šeimą, kuri yra visos gimstančios gyvybės lopšys. Kaišiadorių vyskupijos ganytojas taip pat pabrėžė, jog asmenims, ypač tiesiogiai besidarbuojantiems sveikatos apsaugos srityje, tenka ypatinga pareiga visados nuoširdžiai ir pasiaukojamai tarnauti gyvybei. Baigdamas pamokslą vysk. J. Matulaitis padėkojo gydytojams ir slaugos personalui, taip pat visiems žmonėms, aprūpinantiems ligonines vaisiais bei kitomis gydymo priemonėmis. Šv. Mišiose taip pat dalyvavo Elektrėnų savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis, Socialinio skyriaus vadovai bei Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* reikalų vedėja Birutė Grižienė.

Vasario 11 d. Kaišiadorių rajono ligoninės koplyčioje šv. Mišias už ligonius, jų gydytojus ir slaugytojus aukojo Kaišiadorių dekanato dekanas kun. Rimvydas Jurkevičius bei šioje ligoninėje patarnaujantys kunigai Robertas Mikalauskas iš Kruonio parapijos ir Juozas Bakšys iš Kalvių parapijos. Prieš šv. Mišias kunigai aplankė palatose ligonius, teikė Ligonių patepimo sakramentą. Šią dieną Kaišiadorių ligoninėje taip pat lankėsi Kaišiadorių parapijos jaunieji karitiečiai; kartu su parapijos klebonu kun. R. Jurkevičiumi jie ligoniams įteikė savo pačių jėgomis specialiai paruoštų dovanėlių, maloniai su jais bendravo, dalyvavo šv. Mišiose, pagiedojo giesmių.

Molėtų rajono ligoninės koplyčioje šv. Mišias už ligonius, jų gydytojus ir slaugytojus aukojo Molėtų parapijos klebonas ir dekanas kun. Kęstutis Kazlauskas bei šios parapijos vikaras kun. Arūnas Kazlauskas. Prieš Mišias kunigai aplankė sunkiau sergančius ligonius, teikė Ligonių patepimo sakramentą. Mišiose dalyvavo gausus būrys šios ligoninės darbuotojų, ligonių ir svečių. Po Mišių, kun. dek. K. Kazlauskas paraginti, pamaldų dalyviai ligoninės Slaugos skyriaus svetainėje susibūrė į agapę, maloniai bendravo, klausėsi jiems koncertavusio Molėtų neįgalių žmonių ansamblio „Radastėlė“ dainų ir linkėjimų.

Šiauliai

Vasario 11-ąją Pasaulinės ligonių dienos proga, kaip jau įprasta, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis apsilankė Šiaulių miesto ligoninėse, o vakare už ligonius ir jais besirūpinantį medicinos personalą aukojo šv. Mišias Šiaulių katedroje.

Savo vizitaciją vysk. E. Bartulis pradėjo Šiaulių vaikų ligų klinikose. Kartu su jį lydintais Šiaulių vyskupijos, Respublikinės Šiaulių ligoninės ir Šiau-

liū universiteto Medicinos pagrindų katedros darbuotojais vyskupas Eugenijus Bartulis apsilankė įvairiuose Vaikų ligų klinikų skyriuose. Šiaulių vyskupas neslepė, kad didžiulį išpūdį jam padarė ne tik mažieji šios ligoninės pacientai, kantriai kenčiantys savo ligas ir skausmus, bet ir prie Klinikų durų jo laukęs medikų būrys, kuriems buvo svarbus jo ganytojiškas palaiminimas. Su garbingu svečiu medikai bendravo nuoširdžiai, be slegiančios įtampos. Tikimasi, jog medicinos personalas vis labiau pripranta prie kasmet rengiamų ligonių lankymo akcijų ir vis tvirčiau išgailinčių katalikiškų artimo meilės tradicijų. Atsisveikindamas su mažaisiais pacientais ir juos gydančiu personalu, vysk. E. Bartulis gausiai dalijo religinio turinio knygeles ir paveikslėlius su šventųjų atvaizdais.

Iš Vaikų ligų klinikų vyskupas E. Bartulis nuvyko į Šiaulių onkologijos ligoninę, kur apsilankė keliuose šios ligoninės skyriuose ir bendravo su itin sunkiomis ligomis sergančiais ligoniais.

Pasaulinės ligonių dienos proga Šiaulių vyskupas neaplenkė ir Šiaulių odos bei veneros ligų ligoninės. Tai pirmas kartas, kai tokio bažnytinio rango atstovas nepabūgsta apsilankyti šioje ligoninėje. „O kodėl turėčiau ko nors bijoti? – sakė „Bažnyčios žinių“ korespondentės pakalbintas vyskupas. – Viešpačiui svarbūs visi ligoniai...“

Respublikinėje Šiaulių ligoninėje Šiaulių krašto ganytojas aplankė Nefrologijos, Reanimacijos, Kardiologijos bei Neurologijos skyriuose besigydančius ligonius, bendravo su medikais.

Vakare už ligonius bei medicinos personalą Šiaulių katedroje buvo aukojamos šv. Mišios. Per pamokslą vyskupas E. Bartulis neslepė, kad susitikimai su ligoniais jam pažadinę įvairių minčių. „Stiprybės visuomet mokiausi iš ligonių, – sakė jis. – Nes jiems suteikta didžiausia Viešpaties dovana – mokėjimas tyliai išskentėti skirtą kančią“. Pasak ganytojo, keturiuose jo lankytose miesto ligoninėse jis neišgirdęs iš ligonių nė vieno priekaišto juos gydantiems medikams. Visi ligoniai tvirtino, kad čia jie gauna ne tik reikalingą gydymą, bet ir nestokoja dėmesio bei šilumos.

-sm, kss, kvc, lz, dch-

Lietuvos šeimos centrų konferencija Kaune

Vasario 13–15 d. Kaune, Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų namuose, vyko konferencija „Šeimos centrų vieta šeimos politikos kūrime ir įgyvendinime“. Konferenciją surengęs Lietuvos šeimos centras (LŠC) sukviėtė vyskupijų šeimos centrų darbuotojus bei savanorius, iš viso apie du šimtus žmonių, idant drauge apsvarstytų nūdienius šeimos centrų uždavinius bei ateities perspektyvas. Renginio dalyvius sveikino Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Pirmoje konferencijos dalyje pranešimus skaitė Lietuvos Respublikos Vyriausybės kancelerio pavaduotojas Europos reikalams Petras Auštrevičius, Seimo narė Irena Degutienė, Švietimo ir mokslo bei Sveikatos apsaugos ministerijos atstovai – Algimantas Šimaitis ir Ingrida Skridailienė. Antroje konferencijos dalyje pagrindinį pranešimą skaitė Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Konferenciją vedė LŠC direktorė Vijoleta Valantiejūtė.

Pradėdamas konferenciją bei sveikindamas šeimos centrų bendradarbius arkiv. S. Tamkevičius pasidžiaugė, kad tokiuose centruose Lietuvoje darbuojasi per šešis šimtus žmonių, iš kurių dauguma – savanoriai, dirban-

apžvelgė dabartinę Lietuvos parapijų situaciją bei priminė Magisteriumo (ypač popiežių Pauliaus VI ir Jono Pauliaus II) nuostatas katechezės bei evangelizacijos klausimais. Prelegentas pabrėžė, kad parapijoms šiandien reikalinga gili reforma, nukreipta į neformalų bendruomenės gyvenimą. Todėl, anot pranešėjo, ypatingas ir net prioritetas pastoracijos dėmesys dabar teiktinas suaugusiųjų katechezei. Taip pat pasidalyta patirtimi apie Kauno arkikatedros parapijoje pradėtą tokios katechezės programą. Po pranešimo A. Lukaševičius drauge su arkiv. S. Tamkevičiumi atsakė į kunigams kilusius klausimus bei diskusines pastabas. Susitikimas užbaigtas bendra malda bei pietumis. Kitas arkivyskupijos kunigų susirinkimas kurijoje numatytas kovo 24 d.

-dch-

Kauno arkivyskupijos zakristijonų susirinkimas

Vasario 18 dieną Jaunimo centro salėje vyko jau trečiasis arkivyskupijos zakristijonų susirinkimas. Kun. Mindaugas Pukštyš, arkivyskupijos sinodo Liturginės komisijos pirmininkas, šįkart zakristijonams kalbėjo apie liturginio susirinkimo tarnystes, kurias atlieka įšventintieji (vyskupai, kunigai ir diakonai), paskirtieji (lektoriai, akolitai) ir patarnaujantieji (zakristijonas, ministrantai, choras, kantorius, psalmistas, liturgijos komentatorius ir kt.). Taip pat ir patys zakristijonai dalijosi savo patirtimi, kaip šių tarnysčių funkcijos atliekamos jų bažnyčiose, bei prelegentui pateikė jiems rūpimus klausimus.

-dch-

Prieš 15 metų iš naujo pašventinta Vilniaus arkikatedra

Vasario 5 d. sukako 15 metų, kai iš naujo pašventinta Vilniaus arkikatedra. 1948 m. šventovė buvo nacionalizuota, o 1950 m. ją uždarius čia buvo nutarta įkurti muziejų. Per šešerius metus, kol valdžia ieškojo šeiminingo, arkikatedra buvo tris kartus apiplėšta. Sovietų valdžia ketino paversti ją traktorių remonto dirbtuvėmis, vėliau – sandėliu. 1947 m. čia suimtas arkivyskupas Mečislovas Reinys. 1956 m. arkikatedroje įrengta paveikslų galerija.

Vasario 5 d. dabartinis katedros administratorius kun. Ričardas Doveika po vakarinių šv. Mišių tikintiesiems priminė šią sukaktį. Tuometinis Vilniaus arkivyskupas Julijonas Steponavičius, ką tik sugrįžęs po 28 metų tremties Žagarėje, kalbėjo: „Tas, kuris ateis skaudančia širdimi, įvairiausių negandų paliestas, tegul išeina nusiraminęs. Tegu kiekvienas čia atėjęs pajaučia, jog visos šventovės sienos, visi čia susirinkę žmonės šventumu alsuoja ir išgyvena Dievo artumą“. Šventinimo išvakarėse į arkikatedrą sugrįžo paveikslai ir Kryžiaus kelio stotys, muziejuje liko liturginiai indai ir apdarai.

1989 m. vasario 5 d. Vilniaus arkivyskupas J. Steponavičius iš naujo pašventino katedrą ir aukojo iškilmingas šv. Mišias. Tris valandas trukusias Mišias transliavo Lietuvos televizija. Į gausiai susirinkusius Mišių dalyvius arkiv. J. Steponavičius kreipėsi apaštalo Pauliaus žodžiais: „Broliai, saugokitės pikta, darykite gera, karštai mylėkite kitus brolius tikra meile, lenktniaukite savitarpio pagalba, gyvenkite vienybėje ir taikoje, blogį nugalėkite gerumu. Supraskite, koks dabar laikas, išmušė valanda prasibusti iš miego“.

Šiuo metu Vilniaus arkikatedra remontuojama, jau atnaujinta centrinė nava, pakeisti langai ir šildymo sistema, keičiama presbiterijos grindų danga. Dabar restauruojama Šv. Kazimiero koplyčia: šį pavasarį ruošiamasi iškilmingai paminėti didžiausias, prieš 400 metų vykusias Šv. Kazimiero iškilmes Vilniuje.

Kun. R. Doveika dėkojo arkikatedros geradariams, maldininkams ir rėmėjams.

-sm-

Kauno kunigai lankėsi Nemunaityje

Vasario 9 d. Kauno I dekanato kunigai, vadovaujami dekanato kun. Vytauto Grigaravičiaus, kasmėnesinį susirinkimą surengė Nemunaičio parapijoje (Alytaus raj.), kun. Valerijaus Rudzinsko įkurtoje ir vadovaujamoje Pilnų namų bendruomenėje.

Atvykusiems Kauno kunigams buvo papasakota apie bendruomenės gyvenimą ir vykdomą nuo alkoholio ir

tys be atlygio. Ganytojas pabrėžė, jog katalikiški šeimos centrai – tai Bažnyčios atsakas į dabartines šeimos problemas, tiek moralines, tiek ir socialines. Todėl, anot arkivyskupo, sprendžiant šias problemas Bažnyčios ir valstybės glaudus bendradarbiavimas yra būtinas.

Europos reikalų išmanytojas P. Auštrevičius, kalbėdamas apie Lietuvos valstybės politikos pokyčius tapus ES nare, teigė, kad Sąjungoje nėra ir vargu ar kada nors bus bendra šeimos politika. Vadinasi, pasak jo, Lietuva turės teisę kurti tokią šeimos politiką, kokios pati pageidaus. Seimo narė I. Degutienė apgailestavo, kad šiandien iš esmės nėra veiksmingos valstybės paramos šeimai, kovojama su padariniais, o ne bandoma šalinti negerovių priežastis. Politikė tvirtino, kad Lietuvoje derėtų įkurti naują Šeimos ministeriją, kuri didintų valstybės politikos šioje srityje veiksmingumą.

Tai, kad dabartinei paramos šeimai politikai trūksta koordinavimo, paaiškėjo ir iš Švietimo ir mokslo bei Sveikatos apsaugos ministerijų atstovų pranešimų. Ypač daug diskusijų sukėlė projekto „Jaunimui palankios paslaugos Lietuvoje“ pristatymas. Kai kurie diskusijų dalyviai pabrėžė, kad šis projektas tėra dūmų uždanga, už kurios vykdoma kontraceptikų reklama bei brukamos krikščioniškai moralei priešingos vertybės. Apgailestauta ir dėl to, kad rūpinimasis jaunų žmonių sveikata traktuojamas kaip rūpinimasis seksualumo sklaida.

Pirmosios dalies pabaigoje žodį tarė buvęs ilgametis Vokietijos Vechtos vyskupijos *Caritas* vadovas ir Lietuvos šeimos centrų bičiulis P. Schneideris. Jis sakė jau gerą dešimtmetį stebintis iš arti Lietuvos gyvenimo raidą ir šiandien norintis paprašyti trijų dalykų: „Įstojus į ES, kuri yra ne vien ūkinė ir finansinė sąjunga, bet ir žmonių, kultūrų ir tautų bendrija, padėti šiai sąjungai nugalėti jau susiformavusį indiferentizmą vertybėms; vienyti įtvirtinant šeimos vertybes kaip visuomenės bei valstybės pamatą; tarpusavyje (Valstybei, Bažnyčiai, visuomenės organizacijoms) bendradarbiauti siekiant visiems būtino bendrojo gėrio.“

Popietinėje dalyje pagrindinį pranešimą apie šiandienos šeimos centrų misiją Katalikų Bažnyčioje skaitęs kard. A. J. Bačkis pasitelkė evangelinę gerojo samariečio istoriją. „Šeima šiandien guli išniekinta ir subjaukota moderniosios visuomenės pakelėje, – sakė kardinolas, – o baisiausias jos sužalojimas tas, jog nutrauktas šeimos ryšys su Dievu – tikėjimas, galintis suteikti visavertį gyvenimą šeimai“. Ganytojas pabrėžė, kad šiandien šeimos centrų užduotis – tai gerojo samariečio darbas, t. y. „padėti atgaivinti šeimą, sugrąžinti ją į Bažnyčią, pamaitinti tikrąja Gyvenimo duona“. Anot kardinolo, šiandienos šeimos krizės akivaizdoje katalikiškieji šeimos centrai turėtų aiškiau įvardyti savo tikslus, nusibrėžti prioritetus ir nebūtinai dubliuoti sociologų, psichologų ar socialinių darbuotojų funkcijas.

Po to vyko diskusijos grupelėse, kurių metu pasidalyta patirtimi, aptarta esama padėtis bei ateities perspektyvos. Anot LŠC vadovės V. Valantieju-tės, konferencija bei diskusijos buvusios labai naudingos, jos pastūmės Lietuvos šeimos centrus iš naujo peržvelgti savo veiklos prioritetus; ne mažiau svarbu ir tai, kad įvairiose Lietuvos vietovėse dirbantys žmonės turėjo galimybę pasidalyti patirtimi, pabendrauti bei pasijusti vienos bendruomenės nariais. Konferencija užbaigta bendru Eucharistijos šventimu, kuriam vadovavo kard. A. J. Bačkis ir arkiv. S. Tamkevičius.

-dch-

Ataskaitinė Kariuomenės ordinariato konferencija

Sausio 14 d. Krašto apsaugos ministerijoje buvo surengta Lietuvos kariuomenės karo kapelionų ataskaitinė konferencija. Joje dalyvavo kariuomenės ordinaras vyskupas Eugenijus Bartulis, LK vyriausiasis kapelionas plk. ltn. Juozas Gražulis, visi karo kapelionai bei LK vyriausiojo kapeliono vyr. referentė Marija Kuraitienė. Konferencijoje apžvelgta 2003 metų Kariuomenės ordinariato veikla, pasidalyta patirtimi bei aptarti 2004 metų veiklos planai. Konferencijos pradžioje LK ordinaro vyskupo E. Bartulio vadovaujama malda padėkota Viešpačiui už suteiktą malonę darbuotis karių sielovadoje.

LK vyriausiasis kapelionas plk. ltn. Juozas Gražulis išsamiai supažindino su Kariuomenės ordinariato ir savo veikla 2003 metais: surengta pirmoji tarptautinė krikščioniškoji kariūnų konferencija, baigtas dalinis Ordinariato kurijos patalpų Vilniaus šv. Ignoto bažnyčioje remontas, bendromis Lietuvos bei Vokietijos kariuomenių ordinariatų pastangomis parengtas ir išleistas „Kario maldos vadovas“, Tauragės iguloje įrengta ir pašventinta nauja koplyčia kariams. Taip pat organizuotas kasmetinis piligriminis karių žygis į Lurda, dalyvauta Žemaičių Kalvarijos, Kryžių kalno, Šiluvos ir Vilniaus Aušros Vartų atlaiduose. LK ordinaro vyskupo Eugenijaus Bartulio iniciatyva kariai dalyvavo piligriminiame žygyje iš Kryžių kalno į Šiluvą, skirtame popiežiaus Jono Pauliaus II vizitui į Lietuvą atminti.

Apie savo veiklą 2003 metais kalbėjo kiekvienas kapelionas. Šie metai karo kapelionams buvo sėkmingi profesinėje srityje. Nemažai jų savo kvalifikaciją kėlė Lietuvoje bei užsienyje karo kapelionų kursuose, pratybose, mokymuose ir konferencijose, daugelis pasinaudojo galimybe tobulinti užsienio kalbas, kaupti sielovados patirtį bei reprezentuoti mūsų šalies kariuomenę ir Lietuvos kariuomenės ordinariatą.

Konferencijos metu nuoširdžiai pasidžiaugta kapelionų išradingumu ir ištvėrme puoselėjant karių ir jų vadų tarpusavio santykius, ugdant kario savimonę, dvasingumą, žmogiškąjį orumą, rengiant karius bei karininkus visaverčiam krikščioniškam gyvenimui kariuomenėje, šeimoje ir visuomenėje. Kario kapelionai išsakė ir sunkumus, su kuriais teko susidurti praėjusiais metais, pasidalijo rūpesčiais, kilusiais bendraujant su privalomosios ar profesionaliosios tarnybos kariais. Aptarti kiti svarbūs klausimai.

LK ordinaras ir vyriausiasis kapelionas plk. ltn. J. Gražulis kvietė kapelionus nepasiduoti nusivylimui ar išskylantiems sunkumams ir toliau garbingai ir nuoširdžiai tarnauti Lietuvos kariuomenei, o išskylančias problemas spręsti drauge.

Apibendrinamąjį žodį tarė LK ordinaras vyskupas Eugenijus Bartulis. Jis padėkojo visiems už gerą, gražią tarnybą, pasidžiaugė nuveiktais darbais, paragino ir toliau dvasiškai tobulėti, ypač vertinti Eucharistijos šventimą, neužmiršti maldos ir palinkėjo Dievo palaimos bei ištvėrės tarnaujant karių sielovadoje.

—jg—

„Kario maldos vadovo“ pristatymas

Vasario 18 d. Krašto apsaugos ministerijos Juodojoje salėje pristatytas „Kario maldos vadovas“. Lietuvos kariuomenės ordinariato parengtame ir 20 tūkst. egz. tiražu išleistame „Kario maldos vadove“ pateikiamos tiek litur-

narkotikų priklausomų žmonių reabilitaciją. Ši bendruomenė įsteigta prieš 7 metus ir kasmet suteikia pagalbą daugiau kaip šimtui priklausomybę turinčių jaunuolių ir vyrų. Dažnas iš jų yra užsikrėtęs pavojinga kepenų liga hepatitu, kai kurie serga AIDS, nemažai praeityje dėl savo priklausomybės turėjo reikalų ir su teisėsauga. Bendruomenė gyvena pagal tam tikrą dienotvarkę (regula), padedančią atgauti dvasinę, psichologinę ir fizinę pusiausvyrą. Laiko skiriama darbui, maldai, savišvietai ir kūrybai. Bendruomenės nariai kasdien meldžiasi: dalyvauja Valandų liturgijoje, Mišiose, kontempliuoja, kas savaitę eina išpažinties, realiai išgyvendami, jog Dievas suteikia palūžusiam žmogui jėgų pakilti, pakeisti gyvenimą ir atkurti žmogiškąjį orumą. Bendruomenėje gyvena nuo 15 iki 30 žmonių iš skirtingų Lietuvos vietų. Jie privalo laikytis bendruomenės taisyklių ir atsakyti bet kokios galimybės svaigintis, antraip iš karto šalinami iš bendruomenės. Bendruomenė nuolatinio finansavimo neturi ir išsilaiko iš geradarių paramos, savo rankų darbo. Klebonui padeda socialinis darbuotojas, keletas klierikų. Šiuo metu Lietuvoje oficialiai užregistruota apie 5000 narkotikus vartojančių asmenų.

Per Kauno kunigų susitikimą su kunigu Valerijumi buvo akcentuojama prevencijos svarba. Didelį nerimą ir susirūpinimą kelia nedėkinga jaunimo situacija, į kurią labai vangiai reaguoja visuomenė, šeimos ir švietimo institucijos. Žinoma, jog jaunimo klubuose, diskotekose, gimtadieniuose, kai tėvai paprašomi palikti paauglius vienus, ir kituose susibūrimuose naudojamos narkotinės medžiagos. Pusė ir daugiau besilinksmančių tokiuose susirinkimuose jaunuolių vartoja įvairius narkotikus, alkoholį, leidžiasi į intymų ir nederamą bendravimą. Nemažai 11–13 metų paauglių jau būna pirmą kartą išbandę lengvus narkotikus. Patirtis rodo, jog daugeliui paauglių priklausomybė atsiranda pirmą kartą išbandžius narkotikus. Mergaičių ir merginų procentas šiuo atveju yra didesnis nei vaikų.

Paklaustas, kaip elgtis su priklausomybės liga sergančiais asmenimis, kunigas klebonas V. Rudzinskas pateikė keletą taisyklių: niekada neremti jų pinigais ir daiktais; neįsileisti jų į namus; būti kritiškais ir nepakliūti jų manipuliacijų pinkles; šeimos, ku-

rios turi tokį narį, turėtų reikalauti, kad priklausomybę turintysis gydytųsi; sergančiojo artimieji turėtų patys pradėti lankyti kursus ir susipažinti, kaip padėti jam sveikti ir kaip su juo elgtis.

Po pokalbio kunigai susipažino su bendruomenės gyvenimo sąlygomis. Vėliau susitiko su bendruomenės nariais, kurie nuoširdžiai papasakojo apie savo gyvenimo kelią bei atsakė į gausius kunigų klausimus. Bendruomenės narys Raimondas sakė patyręs, jog be dvasinių vertybių reabilitacija yra neveiksminga: kai žmogus pasitiki savimi labiau nei Dievu, jis lieka labai nepatvarus ir nepastovus ir gali greitai palūžti. Vėliau kunigai drauge su bendruomene papieštavo, padėkojo ir palinkėjo kunigui Valerijui ir jo įkurtai bendruomenei Dievo palaimos.

-kov-

Renginiai

Panevėžio vyskupijoje

- Vasario 4 d. Panevėžio katedros salėje surengtas pasitarimas prieš antrąjį programos „Atgaivink“ etapą vyskupijos parapijose. Pasitarimui vadovavo pagrindinė programos koordinatore ses. Ignė Marijošiūtė ir jos talkininkė Vaida Spangelevičiūtė. „Per šešias gavenios savaites, kai žmonės tikrai jautresni sąžinės balsui, mes išgyvename atsivertimo dinamiką“, – sakė sesuo Ignė. Ji kalbėjo apie Dievo gailestingumą, atlaidumą ir maloningą vedimą, todėl, pasak jos, „neturime teisės nusivilti savimi, savo šeima, savo parapija, savo vienuolynu, savo bendruomene. Visi mes esame toje kelionėje ir malonę gauname skirtingu laiku“.

- Vasario 5 d. Panevėžio rajono meras Alfredas Pekeliūnas pakvietė rajono kunigus į kasmet organizuojamą pasitarimą. Susitikime dalyvavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, rajono meras Alfredas Pekeliūnas, rajono parapijų kunigai bei Panevėžio visų žiniasklaidos grandžių atstovai, valdybos nariai. Susitikimo metu daug dėmesio skirta bendruomenių plėtros klausimui. Švietimo skyriaus vedėjas Kęstutis Rimkus kalbėjo apie jaunimo veiklos centrus. Jo manymu, svarbu mobilizuoti Bažnyčios, tėvų, mokyklos ir savivaldybės pajėgas, kad vaikas jaustų dėmesį, bendrystę ir nebūtų paliktas vienas.

ginės, tiek asmeninės maldos katalikų kariams, giesmės su gaidomis, išsamūs įvadai, pagrindinės tikėjimo tiesos.

Leidinyi buvo rengiamas karininkų ir karių pageidavimu, išigilinus į kitų kraštų, ypač į Vokietijos, Prancūzijos, Italijos bei Lenkijos, ordinariatų patirtį. Siekta, kad leidinyi būtų naudingas tiems, kurie su tikėjimu ir Bažnyčia susiduria pirmą kartą pradėję tarnybą kariuomenėje. Tam skirti platūs įvadai ir komentarai. Karių maldas kūrė įvairių šalių kariai. Jose atsispindi kario gyvenimo ir tarnybos patirtis. Tai antroji po 1935 m. maldaknygė Lietuvos kariui. „Kario maldos vadovas“ spausdintas Vokietijoje, jo leidybą lygiomis dalimis rėmė Lietuvos krašto apsaugos ministerija, Vokietijos kariuomenės ordinariatas, *Renovabis* ir *Kirche in Not*. „Kario maldos vadovo“ sumanytojas ir pagrindinis rengėjas buvo Lietuvos kariuomenės ordinaro generalinis vikaras, Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapelionas plk. ltn. Juozas Gražulis, leidinį sudarė kun. Artūras Kazlauskas, redagavo – Petras Kimbrys.

„Kario maldos vadovo“ pristatyme dalyvavo Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius, Lietuvos kariuomenės ordinaras vysk. Eugenijus Bartulis, Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapelionas plk. ltn. J. Gražulis, leidinio sudarytojas kun. Artūras Kazlauskas, Šventojo Sosto apaštališkasis nuncijus arkiv. Peteris Stephanas Zurbriggenas, Vokietijos ambasadorius Alexanderis von Romas bei Lietuvoje viešintis Vokietijos gynybos ministerijos valstybės sekretorius Walteris Kolbowas.

Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius padėkojo visiems prisidėjusiems prie maldos vadovo išleidimo, ypač Lietuvos kariuomenės vyriausiajam kapelionui plk. ltn. Juozui Gražuliui ir sudarytojui kunigui Artūriui Kazlauskui. „Kariuomenėje tarnaujantys jaunuoliai dabar turės dar daugiau galimybių tobulėti dvasiškai“, – sakė ministras.

Lietuvoje viešintis Vokietijos gynybos ministerijos valstybės sekretorius Walteris Kolbowas pasidžiaugė, kad „Lietuva ir Vokietija sėkmingai bendradarbiauja ne tik karinėje, bet ir dvasinėje srityje“. „Šis bendradarbiavimas atspindi, kad mūsų šalis sieja ir bendražmogiškos vertybės. Mano įsitikinimu, šis maldynas padės ne tik kariams, atliekantiems tarnybą Lietuvoje, bet ir sunkiu metu misijose, toli nuo Tėvynės“, – sakė W. Kolbowas. Valstybės sekretorius „Kario maldos vadovo“ pristatymą pavadino vizito Lietuvoje apvainikavimu.

Lietuvos kariuomenės ordinaras Eugenijus Bartulis padėkojo Šventojo Sosto apaštališkajam nuncijui arkivyskupui Peteriui Stephanui Zurbriggenui, Vokietijos ambasadoriui Alexanderiui von Romui už pagalbą išleidžiant šį mažo formato, tačiau didelės apimties ir didingam tikslui skirtą leidinį.

Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbriggenas pranešė apie Vatikano vyskupų kongregacijos prefekto kardinolo Giovanni Batista Re laišką, kuriame džiaugiamasi „Kario maldos vadovo“ sumanymu ir išleidimu. Nuncijus sakė, kad jam, kaip Estijos apaštališkajam administratoriui, ši knyga davė idėją panašų leidinį įvairiomis kalbomis išleisti savo tikintiesiems.

Vokietijos ambasadorius Alexanderis von Romas kalbėjo apie maldą, kuri suvienija ne tik Lietuvos ir Vokietijos karius, bet ir visą Europą ir pasaulį. Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapelionas plk. ltn. Juozas Gražulis per Vokietijos gynybos ministerijos valstybės sekretorių Walterį Kolbową padėkojo visiems vokiečiams, kurių rūpesčiu ir pastangomis buvo išleistas „Kario maldos vadovas“.

-jg-

XV tarptautinė vyriausiųjų karo kapelionų konferencija

Kiekvienų metų pirmąją vasario savaitę įvairių šalių vyriausieji kariuomenės kapelionai susirenka kartu aptarti šiandienos pasaulio aktualijų ir problemų, pasidžiaugti nuveiktais darbais, pasidalyti patirtimi. Tradiciškai ši konferencija rengiama vis kitoje šalyje. Šiemet konferencija, jau penkioliktoji, vasario 2–6 d. vyko Atėnuose (Graikija). Konferencijoje, kurią organizavo Graikijos krašto apsaugos ministerija ir JAV kariuomenės Europoje vadovybė, dalyvavo apie 100 delegatų iš 36 valstybių. Lietuvai atstovavo vyriausiasis kariuomenės kapelionas plk. ltn. Juozas Gražulis ir Alytaus įgulos kapelionas kpt. Remigijus Butkevičius.

Konferencijoje nagrinėta tema „Bendradarbiavimo aplinkos kūrimas daugiareliginėje ir daugiakultūroje karinėje bendrijoje“. Vykstant pasaulio globalizacijai, nūdienos pasaulyje išskyla naujų uždavinių. Skirtingų kultūrų ir religijų susidūrimas bei buvimas drauge verčia ieškoti dialogo ir bendradarbiavimo. Konferencijoje buvo ieškoma atsakymų, kaip skirtingų tikėjimų žmonės galėtų prisidėti prie bendradarbiavimo ir dialoginės aplinkos kūrimo. Pabrėžta, kad tikintieji gali daug nuveikti šioje srityje. Nėgana to, jie to privalo visomis išgalėmis siekti, nes tikėjimo yra įpareigoti bendradarbiauti ir priimti savo artimą, nors tas mąstyto ir pasaulį suvokto kitaip.

Atėnų universiteto Teologijos mokyklos dekanas prof. dr. Constantine'as Scouteris savo pranešime „Religinis bendradarbiavimas daugiakultūroje aplinkoje“ teigė, kad tradicinėms visuomenėms tekęs naujas iššūkis – pliaralizmas sugriovė jų išskirtinumą. Visa tai svarbus išbandymas kiekvieni visuomenei, kultūrai, žmogui. Anot prelegento, priimti kitų žmogų yra pamatinė krikščionybės vertybė. Kiekvienas trokšta, kad jo teisės būtų gerbiamos. Lygiai taip privalu elgtis su kitu žmogumi. Parodydami tai, ką turime geriausio, ir mokydami iš kitų, turtėjame, augame ir kuriame gyvenimą. Siekiant dialogo, būtinas atvirumas, tačiau tai nereiškia nei kultūrinio, nei religinio autentiškumo praradimo.

Graikų ortodoksų Bažnyčios teologas prof. dr. Mariosas Begzosas į religijų ir kultūrų dialogą žvelgė iš ortodoksų teologijos perspektyvos. Jo požiūriu, kuriant dialoginę aplinką svarbu, kad būtų pateikiami skirtingi požiūriai. Įsiklausant ir bandant juos giliau suprasti, prasideda bendradarbiavimas ir tarpusavio pagarba grindžiamas gyvenimas.

Konferencijos dalyviai aktyviai aptarė konferencijoje iškeltus klausimus. Supažindinta su šių metų gegužės mėnesį NATO mokykloje Vokietijoje vykšančiais kursais, kur kapelionai bus rengiami dirbti ginkluotų konfliktų aplinkoje. Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapelionas plk. ltn. Juozas Gražulis Vakarų Europos šalių atstovams pranešė apie II krikščioniškąją kariūnų konferenciją, kuri bus rengiama Lietuvoje gegužės mėnesį. -rb-

Vizitas Elko vyskupijoje

Vasario 4–5 d. Elko vyskupijoje (Lenkija) vietos vyskupo Jerzy Mazuro kvietimu lankėsi Kauno arkivyskupijos dekanų delegacija, vadovaujama arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus bei vyskupo augziliaro Jono Ivanausko. Drauge su Kauno delegacija į Lenkiją nuvyko ir Vilkaviškio vyskupijos delegacija, vadovaujama kurijos kanclerio mons. kan. Juozapo Pečiukonio.

Po Elko vyskupo Jerzy Mazuro sveikinimo dekanai išklausė keletą pranešimų. Prel. Mieczyslawas Brzóska kalbėjo apie dekanų uždavinius pagal

Kunigai kėlė socialinio teisingumo klausimus. Akcentuota, kad kai pažeidžiamos dirbančiojo teisės ir už 200 litų verčiama dirbti viršvalandžius, prarandamas pasitikėjimas valdžios institucijomis. Taip pat nuogaštauta, jog gyventojų 2 proc. skyrimo labdarai įstatymas sulygina biudžetines ir nebiudžetines organizacijas. Tai reiškia, kad ateinančiais metais, kai šis įstatymas įsigalios ir bus vykdomas, paramą gaus ir tos organizacijos, kurias finansuoja valstybė, ir tos, kurios negauna jokie finansavimo, taigi bus pažeistas mokesčių administravimo teisingumo principas. Susitikimo metu taip pat kalbėta apie demografinę padėtį ir daugiavaikių šeimų rėmimą. Pareikšta nuomonė, kad ne kažin ką galima nuveikti rajono mastu, kai kurioms televizijos laidoms ir žurnalų bei laikraščių straipsniams demoralizuojant visą visuomenę. Tiek rajono valdžios atstovai, tiek dvasininkai atkreipė dėmesį į tai, jog savo ne visuomet geriausių tikslų siekiančių lobistinių grupių įtaka Seimo nariams suminkština baudžiamąją teisę, kartais kelia sumaištį renkantis vertybes.

Kauno arkivyskupijos muziejuje

● Vasario 6 d. Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinio buto svetainėje paminėtos arkiv. Mečislovo Reinio 120-osios gimimo ir 50-osios mirties metinės. Renginyje dalyvavo arkiv. S. Tamkevičius, vysk. J. Preikšas, mons. doc. dr. V. S. Vaičiūnas, Kauno apskrities socialinių, švietimo ir kultūrinių reikalų departamento direktorė V. Margevičienė, arkiv. M. Reinio giminės, bendražygiai, mokiniai ir visi, kuriems brangus kankinio arkivyskupo atminimas.

Mintimis apie arkiv. M. Reinio asmenybę, aukštos doros, stataus būdo ir tvirtos valios žmogų, jo gyvenimo kelią, studijas Vilniaus kunigų seminarijoje, Petrapilio dvasinėje akademijoje, Liuvono universiteto filosofijos institute, Strasbūro universitete bei 1914 m. grįžimą į Lietuvą, apie jo kaip politiko, ateitininkų, pavasarininkų, vyrų ir moterų, ūkininkų draugijų žadintojo veiklą dalijosi G. Reinys, kun. J. Čepėnas, istorikas P. Čepėnas, memorialinio buto-svetainės vedėja I. Petraitienė, tų dienų liudininkė karininko žmona O. Ašmonienė bei buvęs Vilniaus kunigų seminarijos studentas, arkiv. M. Reinio mokinytis B. Strazdas. LUMAS at-

stovė D. Vailionytė kalbėjo apie besikuriančio Kauno universiteto dvasią 1922 m. atvykus čia dirbti prof. dr. kun. M. Reiniui. Vakare skambėjo politinių kalinių ir tremtinių choro „Girių aidas“ atliekamos dainos.

● Vasario 14 d. Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinio buto svetainėje vyko popietė, skirta prel. prof. Blažiejaus Čėsno 120-osioms gimimo ir 60-osioms mirties metinėms paminėti. Popietėje dalyvavo vyskupai J. Boruta SJ, J. Preikšas, J. Ivanauskas, kunigai K. Juknevičius SDB, V. Aleksandravičius, A. Milašius OFM cap., profesorai O. Voverienė, Z. Zinkevičius ir R. Zinkevičienė, kiti svečiai.

Prof. O. Voverienė priminė prel. B. Čėsno svarbiausius gyvenimo ir veiklos etapus. Renginyje kalbėję dvasininkai, buvę jo studentai kun. K. Juknevičius SDB, kun. A. Milašius OFM, kun. V. Aleksandravičius prisiminė prel. B. Čėsni kaip universiteto dėstytoją, savo asmenybe ir įdomiu dėstymu kėlusį draugiško ir paprasto, bet intelektualaus žmogaus įspūdį. Prelato krikšto duktė R. Zinkevičienė dėkojo savo dėdei už dvasinę paramą, prisimindama susitikimus su juo. Ji muziejui padovanojo nuotraukų albumą apie prelata. Menotyrininkas P. Stanišauskas išvardijo prelato nuopelnus bažnytinio meno tyrimo ir propagavimo srityje. Apibendrindamas prel. B. Čėsno nuopelnus Dievui, Bažnyčiai, žmogui ir Tėvynei, vysk. J. Boruta SJ atkreipė dėmesį į šios asmenybės gyventąjį laikotarpį ir jo altruistinį darbą bei pasidalijo įžvalgomis, su kokiais sunkumais Bažnyčia susiduria šiandien, kurdama parapijų bendruomenes ir stengdamasi atgauti teisėtai parapijai priklausančius pastatus. Popietės metu skambėjo kanklių muzika, giesmės ir lietuvių liaudies dainos.

Vilniaus pal. J. Matulaičio parapijoje

Sausio 30 – vasario 1 d. Trinapolio rekolekcijų namuose Vilniaus pal. Jurgio Matulaičio parapijos jaunimui organizuotos rekolekcijos „Po kelių žingsnių STOP ir kai kas apie pašaukimą“. Rekolekcijose dalyvavo trisdešimt nuo 16 iki 28 metų jaunų žmonių.

Penktadienio vakarą rekolekcijų dalyviai žvelgė atgal į praėjusius metus ir kaip apaštalas Petras, plaudamas

dalinę teisę, o generalvikaras prel. Marianas Salamonas papasakojo, kaip savo esminius uždavinius dekanai atlieka Elko vyskupijoje.

Elko vyskupijoje yra 430 tūkst. katalikų, 150 parapijų ir 21 dekanatas, apimantis nuo 5 iki 11 parapijų. Dekano pareigybė nėra susieta su konkrečia parapija, tad dekanatai yra vadinami šventųjų globėjų vardais: Šv. Šeimos, Fatimos Dievo Motinos ir pan. Elko vyskupijoje dekanų pareigas vykdo ne vyresni kaip 65 metų amžiaus kunigai, skiriami 5 metų kadencijai, kuri gali būti pakartota. Jiems talkina dekanato kunigų išrinkti vicedekanai. 3–4 kartus per metus, iš karto po Vyskupų konferencijos susirinkimų, vyskupas sukviečia dekanus ir jiems perteikia priimtus nutarimus, taip pat kartu su įvairių kurijos padalinių atstovais supažindina su kitomis aktualijomis. Po to dekanai su šia medžiaga supažindina savo dekanatų kunigus. Tokie dekanato kunigų susirinkimai pasižymi ir dvasiniu aspektu. Išklausoma dekanato dvasios tėvo kalba, kartu meldžiamasi, atliekama išpažintis.

Dekanas koordinuoja dekanate vykstančių rekolekcijų, švenčiamų atlaidų ir kitų iškilmių laiką, kad renginiai nesutaptų, ir kunigai galėtų tvarkingai vieni kitiems padėti. Kartą per metus jis vizituoja kiekvieną dekanato parapiją ir užpildo specialius formulius, atkreipdamas dėmesį į tai, kaip atliekama liturgija, saugomas Švč. Sakramentas, tvarkomas bažnytinis turtas, mokami mokesčiai, vedamos metrikų knygos. Dekanas taip pat lydi vyskupą vizitacijos metu ar atstovauja jam dekanato iškilnėse, kai pats ganytojas jose negali dalyvauti, pasirūpina susirgusiu kunigu ir darbu jo parapijoje, parapijiečiams pristato paskirtą naują kunigą, sprendžia ginčus tarp kunigų ir tikinčiųjų, ypač kai tai susiję su sakramentų teikimu.

Po pietų generalvikaras ir kurijos kancleris kun. Kazimierz Latakas pasidalijo praktinėmis nuorodomis, kaip dekanai turėtų tvarkyti kanceliariją, archyvus. Jis pabrėžė, kad visą veiklą būtina dokumentuoti. Dekanato archyvas dalijamas į uždara, kuriame laikomi slapti, riboto naudojimo dokumentai, ir istorinį, prieinamą visiems.

Vasario 4 d. vakarą Elko katedroje bendrai švęstoje Eucharistijos liturgijoje homiliją sakęs Kauno arkivyskupo augziliaras vysk. J. Ivanauskas pabrėžė krikščioniškos vienybės ir broliško bendradarbiavimo tarp kaimyninių kraštų svarbą. Kitą rytą Elko kunigų seminarijoje švęstose Mišiose Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius aštuonioms dešimtims seminaristų kalbėjo apie būsimąją jų kunigiškąją tarnystę, pasidalydamas savo kunigystės metų patirtimi.

Vasario 5 d. delegacijos nariai taip pat apsilankė įvairiose vyskupijos institucijose, dekanatuose bei parapijose. Vizito pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius padėjo vietos vyskupui ir visiems dvasininkams, surengusiems puikų priėmimą bei pasidalijusiems patirtimi, kuri labai praversianti tiek rengiantis Kauno arkivyskupijos antrajam sinodui, tiek ir kasdieniame dekanų gyvenime. Arkivyskupas, be to, pakvietė Elko vyskupijos dvasininkus atvykti į Lietuvą, pvz., Šiluvos atlaidų arba kitu jiems patogiu metu. Vyskupas J. Mazuras, padėkojęs už kvietimą, sakė vasaros metu būtina pasiūsiąs keletą savo klierikų į Lietuvą, kad jie geriau susipažintų su mūsų krašto žmonėmis bei išmoktų lietuvių kalbą, idant vėliau galėtų tinkamai pasitarnauti Lenkijos lietuvių sielovadoje.

-dch, apn-

Lietuvos jaunimo centrų atstovų susitikimas

Vasario 4–6 d. Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre vyko Lietuvos jaunimo centrų atstovų tradicinis metinis susitikimas, kuriame pasidalyta išvalgomis apie jaunimo centrų veiklą, supažindinta su Katalikų evangelizacijos centro tikslais, uždaviniais ir vykdomais projektais, kalbėta apie Mišių patarnautojų pastoraciją. Renginio metu taip pat posėdžiavo Lietuvos jaunimo dieną, kurios vyks liepos 24–25 d. Šiauliuose, organizacinė komanda.

Aptarus vyskupijų jaunimo centrų veiklą, Katalikų evangelizacijos centro darbuotojai apžvelgė centro tikslus ir uždavinius: evangelizuoti netikinčiuosius, iš naujo evangelizuoti nominalius katalikus, gilintis į dvasinį Bažnyčios paveldą, atskleisti jo aktualumą šiandienos kultūrinės atmosferos kontekste, stiprinti katalikų religinį sąmoningumą, ugdyti jų atsakomybę už Bažnyčios ir visuomenės dvasines reikmes, atsiliiepti į tikintiesiems keliamus nūdienos iššūkius, bendradarbiauti su Lietuvos ir užsienio katalikiškoms grupėms, religinėmis organizacijomis, rengti krikščioniškus renginius ir t. t. Susitikimo dalyviai taip pat buvo supažindinti su šio centro vykdomais projektais.

Susitikimo metu Vilkaviškio vyskupas R. Norvila pristatė Liublino arkivyskupijos vikarą, besirūpinantį pašvęstojo gyvenimo ir ekumenizmo reikalais, buvusį Liublino kunigų seminarijos rektorių, šiuo metu seminarijos dvasios tėvą prelatą Józefą Marianą Szczypą, kuris pasidalijo savo 12 metų darbo su Mišių patarnautojais patirtimi.

Prel. Szczypa pernai šventė kunigystės 40-mečio sukaktį. Per 12 darbo parapijoje metų jis stengėsi išplėtoti Mišių patarnautojų ugdymo metodą. Tai leido suburti 120 patarnautojų grupę ir juos sistemingai ugdyti. 14 metų dirbo seminarijoje dvasios tėvu, prefektu, vicerektoriumi. Dėstė kursą apie patarnautojų sielovadą ir išleido knygą, kuri pateikia pagalbines medžiagas, kaip ugdyti Mišioms patarnaujančius berniukus. Autorius mielai sutiko, kad ši knyga būtų išleista lietuviškai.

Pasak prel. Szczypos, sėkmingam darbui reikia trijų dalykų: gilaus įsitikinimo tokio sielovadinio ugdymo prasmingumu, kantrybės ir pastovumo bei metodo. Kad tokia veikla labai reikšminga būsimiems pašaukimams ugdyti, akivaizdžiai parodė vienas prelegento klausimas: pasiteiravus, kurie iš klierikų yra buvę patarnautojais, pakilo beveik visų seminaristų rankos. Po to buvo pristatytos patarnautojų sielovados gairės pagal prel. Szczypos knygoje pateiktus principus.

Patarnautojas negali jaustis daras malonę kunigui: jam pačiam ši tarnystė turi rūpėti. Tai savotiškas pašaukimas, kuriam reikia rengtis. Į patarnautojų gretas kviečiami berniukai po Pirmosios komunijos. Norintiems tapti patarnautojais, keliamos konkrečios sąlygos: per vasarą kas sekmadienį dalyvauti Mišiose, kas mėnesį atlikti išpažintį, kasdien melstis. Išoriškai tai nekontroliuojama, bet rugsėjo pradžioje paklausiama, kurie iš jų išpildė nurodytas sąlygas. Tik parodžiusieji tokį religinį uolumą toliau tęsia dvasinio augimo kelionę patarnautojų gretose. Į kandidatus ar tikruosius patarnautojus priimama pagal specialias apeigas, jose kviečiami dalyvauti vaikų tėvai. Kadangi patarnautojų grupė nėra pataisos įstaiga, reikia būti atsargiems priimant sunkaus charakterio, blogio stipriai sužeistus vaikus, nes jie gali daryti neigiamą įtaką visam kolektyvui. Kad ugdytas būtų sėkmingas, svarbu susipažinti su berniukų gyvenimo sąlygomis, gabumais, polinkiais.

tinklus po bevaisės žvejybos, bandė atpažinti savo varginančias „naktis“, sunkius darbus ir žmones, kurie drąsino, kvietė „irtis į gilumą“, palaikė. Šeštadienį mąstyta apie asmeninę Dievo patirtį atsakant į klausimus ir klausantis *Lectio divina*. Atsakymus į klausimus kiekvienas radęs savo širdyje išreiškė nulipdydamas iš molio tam tikrą simbolį. Vakarop su klebonu kun. A. Belicku rekolekcijų dalyviai šventė Eucharistiją.

Labiausiai jaunuolius sujaudino liudijimai apie pašaukimus. Labai atvirai savo apsisprendimą mylėti liudijo jauna šeima, klebonas kun. Aušvydas Belickas prisiminė, kas jį paskatino pasirinkti kunigystę, apie nueitą kelią patiriant Dievo stebuklus savo mintimis dalijosi sesuo Danguolė.
-kad, jį, jį-

Atgaivinami atlydai

Šiaulių miesto šv. Jurgio parapijoje po beveik penkis dešimtmečius užsiėmusios pertraukos surengti Lurdo Švč. Dievo Motinos Marijos atlydai. Tikimasi, kad jie taps tradiciniais.

Vasario 15 d. (sekmadienį) į Šv. Jurgio bažnyčią, paraginti išankstinių skelbimų apie atgaivinamus atlydus, suplūdo nemažai tikinčiųjų. Sumos šv. Mišias aukojo ir pamokslą susirinkusiems tikintiesiems pasakė Šv. Jurgio parapijos klebono Egidijaus Venckaus pakviestas Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto dekanas mons. doc. dr. Vytautas Steponas Vaičiūnas. Buvo prisiminta, kad gerbiamas svečias ne tik šiaulietis, bet ir Šiaulių šv. Jurgio parapijos narys.

Susirinkusiems tikintiesiems monsinjoras V. S. Vaičiūnas priminė 1858 metų vasario 11 dieną stebuklingą Švč. Mergelės Marijos apsireiškimą Lurde mažajai Bernadetai. „Tikriausiai ne kartą melsdamiesi kuklioje savo bažnyčioje nukreipėte akis į šoniniame bažnyčios altoriuje kabantį paveikslą, vaizduojantį Mergelės Marijos apsireiškimą Lurde, – kalbėjo monsinjoras Vytautas Steponas Vaičiūnas. – Tačiau ar bent kartą susimąstėte, kodėl meldžiantis būtent prie to altoriaus malda tampa karštesnė? Kodėl būtent šis paveikslas nenukentėjo per bažnyčią siaubusį gaisrą prieš dau-

gelį metų?“ Pasak monsinjoro, viską lemianti stebuklingoji Dievo Motinos valia, jos veikimas.

Mons. Vytautas Steponas Vaičiūnas džiaugėsi, kad Šv. Jurgio parapijoje atgaivinami Lurdo Švč. Dievo Motinos Marijos atlydai, kad parapija pamažu atsigaunanti. Monsinjoras neslėpė, jog šioje bažnyčioje jis niekada nesijaučiaš svečiu. Po šv. Mišių Šv. Jurgio parapijos bendruomenės atstovai pasveikino VDU KTF dekaną mons. doc. dr. V. S. Vaičiūną su artėjančiu šešias-dešimtmečio jubiliejumi.

-Iz-

Marijos legionierių šventė

Vasario 7 d. Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapijoje dirbantis Marijos legiono prezidiumas minėjo savo veiklos dešimtmetį. Šiuo metu jį sudaro dvylika aktyvių narių ir apie tris šimtus narių pagalbininkų, talkinančių savo malda. Iš viso Vilkaviškio vyskupijoje veikia keliolika draugijos prezidiumų.

Marijos legiono nariai gausiai dalyvavo parapijos bažnyčioje vykusiose Mišiose, kuriomis prasidėjo dešimtmečio minėjimas. Joms vadovavo ir pamokslą pasakė vysk. Rimantas Norvila. Ganytojas kalbėjo apie bendruomenės svarbą bei paramą, kad krikščionio misija skelbti Evangeliją būtų sėkmingai vykdoma. Kariškai skambantis žodis „legionas“, pasak vyskupo, šiuo atveju nereiškia jokios grėsmės, jis tik pabrėžia buvimą kartu ir tvarkingą veiklą nešant gerąją naujieną apie prisitartinusią Dievo karalystę.

Po Mišių minėjimo dalyviai kartu su vyskupais Rimantu Norvila ir Juozu Žemaičiu MIC susirinko Šeimos centro salėje. Čia buvo dalijamasi liudijimais apie nuostabius Viešpaties malonės ženklus žmonių gyvenimuose. Po to skambėjo giesmės, kurias atliko Šv. Šeimos seserų globojamos šeštadieninės mokyklėlės vaikai, parapijos jaunimo atstovai. Marijos legionui skirtą savo kūrybos eilėrašį paskaitė p. Jeronimas Šalčiūnas. Šv. arkangelo Mykolo parapijos Marijos legiono prezidiumo dešimtmečio minėjimas baigėsi bendra rožinio malda ir agape.

-apn-

Patarnautojams ugdyti tiktų turėti atskirą patalpą, kurios tvarkymas pavedamas patiems vaikams. Čia galėtų vykti liturginiai užsiėmimai, pokalbiai, susitikimai su tėvais, žaidimai. Labai svarbu rūpintis vaikų derama laikysena liturgijoje, jų dvasiniu ugdymu. Pabrėžtina Susitaikinimo sakramento svarba, tačiau asmeninės išpažinties iniciatyvą verčiau palikti asmeniškai pačiam patarnautojui. Daug naudos duoda tinkamai parengtos specialios rekolekcijos, susikaupimo dienos. Vidinį gyvenimą atspindi bei savotiškai jį veikia ir išorinė laikysena, tad stengiamasi ugdyti patarnautojų elgesio kultūrą.

Patarnautojams kyla didelis pavojus apsibrasti su šventais dalykais. Kad to būtų išvengta, berniukai Mišioms patarnauja pagal sudarytą tvarkaraštį, ne daugiau kaip du kartus per savaitę. Didelę reikšmę šiuo klausimu turi paties kunigo laikysena šventų dalykų atžvilgiu. Kunigas turėtų rodyti vienodą dėmesį visiems patarnautojams, kad tarp jų neatsirastų numylėtinių. Svarbu atsižvelgti į paauglių jautrumą. Vaikus dažnai demoralizuojamai veikia pinigai. Jei patarnautojams kokia nors proga skiriami pinigai, geriausia juos išleisti bendriems reikalams: kelionėms, sportui ir pan.

Ugdant žmogų, neišvengiamos ir įvairios sankcijos. Būtinai jų pagrindas yra teisingumas ir meilė: be šio pamato bausmė tik griauina, o ne statydina. Be abejo, jokių fizinių bausmių negali būti. Kartais pravartu pasakyti, kad prasikaltęs berniukas per tris dienas pats prisistatytų pasikalbėti: tai padeda išvengti emocijų. Kraštutinė priemonė yra pašalinimas iš grupės. Ši bausmė taikoma tada, kai susiduriama su bloga valia, papiktinimu, ir jokios kitos priemonės negali padėti. Net ir tokiu atveju reikia stengtis, kad vaikas suprastų, jog tai buvo vienintelė išeitis, naudinga ir jam pačiam.

Prel. Szczypos knygoje taip pat kalbama apie įvairių renginių, išvykų, stovyklų patarnautojams organizavimą, jų biblioteką ir videoteką, bendravimą su jų tėvais. Šis leidinys puikiai padeda parapijos sielovadoje dirbančiam kunigui įprasminti savo laiką. Ta pačia tema svečias iš Lenkijos kalbėjosi su Palaimintojo Jurgio Matulaičio seminarijos klierikais Marijampolėje.

-apn, jp-

Lietuvos „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenių šventė Kaune

Vasario 7 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje surengtas kasmetinis „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenių iš visos Lietuvos susitikimas, dar vadinamas Šviesos švente. Šių metų susitikimo tema – „Jėzus – pasaulio šviesa“.

„Tikėjimas ir šviesa“ – tai pasaulinis bendruomenių sąjūdis, vienijantis protiškaitei neįgaluosius, jų namiškius ir draugus – savanorius talkininkus. Sąjūdžiui pradžią 1971 metais davė Jeanas Vanier ir Marie-Hélène Mathieu, pasibaigus daugiataūkstantinei neįgalųjų ir sveikųjų piligriminei kelionei į Marijos šventovę Lurde, Prancūzijoje. Bažnyčia Marijos apsišventinimą Lurde mini vasario 11-ąją, o vasario 2 d. švenčiamas Kristaus paaukojimas. Šios šventės metu tikinčiųjų rankose laikomos degančios žvakės simbolizuoja Jėzų kaip naują šviesą, atėjusią išsklaidyti pasaulio tamsos. Šią liturginę šventę „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenės pasirenka kaip neformalią savo šventę visame pasaulyje. Kadangi vasario 2 d. minima ir Dievui pašvęstojo gyvenimo asmenų diena, „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenės Lietuvoje savo susitikimą nutarė rengti tarp vasario 2-osios ir 11-osios – abiejų bendruomenėms brangių liturginių švenčių.

Į šventinį susitikimą Kaune atvyko per du šimtus „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenės narių iš įvairių Lietuvos miestų: be dviejų kauniečių bendruomenių („Aušros žvaigždės“ bei „Garstyčios grūdėlio“), dalyvavo keturios bendruomenės iš Vilniaus („Vynmedis“, „Dievo sodas“, „Galilėjos žvejai“ ir „Betanija“), bendruomenė „Nazaretas“ iš Kretingos bei dar savo vardo neturinti marijampoliečių bendruomenė. Šventės dalyvius pasitiko ir pasveikino Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. „Be galo džiugu jus visus matyti ir sveikinti čia, Kaune! Ši salė daug ko mačiusi, tačiau tokios šviesios, spinduliuojančios džiaugsmo ir meilės atmosferos dar nebuvo! Dėkoju jums už šią Kristaus ir jo mylimųjų mažutėlių nešamą šviesą pasauliui“, – sakė ganytojas. Jis taip pat perdavė renginio dalyviams kardinolo A. J. Bačkio sveikinimus bei apgailestavimą, kad dėl ligos jis negalėjo pats atvykti į šią šventę, kurioje paprastai kasmet dalyvauja kaip „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenės globojantis vyskupas. Dalyvius sveikino ir nacionalinis bendruomenių kapelionas kun. Jacekas Paszenda SDB, Lietuvos bendruomenių koordinatore Ilona Kušleikaitė bei Vidurio Europos regiono koordinorius Darius Chmieleuskas.

Susitikimo metu visos bendruomenės teatralizuotai prisistatė parodydamos, kuo gyveno pastaruosiu metu. Po bendros agapės į pagrindinę šventės temą labiau išigilinti padėjo jau minėtas kun. J. Paszenda SDB bei vilniečių parengtas evangelinis vaidinimas apie Jėzų, kaip naująją pasaulio Šviesą. Po to mažose grupelėse bendruomenių nariai dalijosi mintimis, kaip susitikimas su Kristumi, bendruomene, konkrečiais žmonėmis perkeitė jų gyvenimus, kas jiems padeda kasdienybėje išgyventi sunkumus, kuo patys gali padėti aplinkiniams atrasti tikrąją Šviesą savo gyvenimuose. Susitikimo pabaigoje visi drauge ten pat dalyvavo Eucharistijos liturgijoje. Jos šventimui vadovavo kun. J. Paszenda SDB bei kiti bendruomenių kapelionai – kun. Erastas Murauskas ir kun. Marekas Detlaffas OFM Conv.

Pasaulinio „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenių judėjimo tikslas – gerbiant kiekvieno žmogaus vertę ir orumą padėti proto negalios žmogui bei jų artimiesiems atrasti savo vietą Bažnyčioje ir visuomenėje. Bendruomenių veikla – reguliarūs susitikimai, išvykos, formacijos, rekolekcijos, vasaros stovyklos, nuolatinis bendravimas su šeimomis. Iš viso pasaulyje veikia per pusantro tūkstančio bendruomenių 75 šalyse.

-dch-

Popietė „Amžinoji meilė“

Vasario 12 d. Vilkaviškio vyskupijos *Caritas* ir programos „Didysis Draugas/Didžioji Draugė“ koordinatore bei savanorės pakvietė į popietę „Amžinoji meilė“, kad savaip paminėtų artėjančią Šv. Valentino dieną. Renginyje taip pat dalyvavo tame pačiame pastate Marijampolėje įsikūrusių vyskupijos Katechetikos, Šeimos ir Jaunimo centrų darbuotojai bei Šv. arkangelo Mykolo parapijos jaunieji giesmininkai. Po bendros maldos ir giesmės vyskupijos *Caritas* direktorius kun. Deimantas Brogys susirinkusiems kalbėjo apie Dievo meilę kaip amžinąją meilę.

Po to popietės dalyviai išsiskirstė į tris grupes, kuriose kalbėjosi apie meilę Tėvynei, gamtai ir Dievui, o paskui visi kartu dalijosi aptartomis mintimis. „Meilės Tėvynei“ grupelėje kiekvienas išsakė savo nuomonę, kas yra Tėvynė. Šioje minčių pynėje vienas iš paprastų ir poetiškų Tėvynės apibūdinimų: „Tėvynė – tai daug čirškiančių žvirblių“ tarsi nutiesė giją į „Meilės gamtai“ grupelę. Čia buvo kalbama, jog besiskleidžiantis gėlės žiedas, žuvis vandenyje ir padangėje skraidantis paukštis liudija Dievo meilę. Visų pamąstymus apibendrino „Meilės Dievui“ grupelė. Dievo neįmanoma mylėti nemylint žmogaus. Tokią meilę maitina malda, padėdama jai peržengti natūralios simpatijos ribas. Dievas žmogui atidavė ne „daug“, bet „viską“, tad jis ir iš žmogaus laukia „visko“, nors kitų akimis tai atrodytų labai „nedaug“. Popietė užsibaigė agape ir žaidimais.

-apn-

Mirė prelatas Algirdas Kazimieras Gutauskas (1921–2004)

Sausio 16 d. Vilniaus universitetinėje ligoninėje mirė Vilniaus Visų Šventųjų parapijos rezidentas, buvęs ilgametis Šv. Teresės parapijos klebonas ir Aušros Vartų koplyčios rektorius, prelatas Algirdas Kazimieras Gutauskas.

Prel. A. K. Gutauskas gimė 1921 m. liepos 31 d., kunigu išventintas 1945 m. spalio 28 d. Darbavosi vikaru Trakų parapijoje, vėliau ėjo administratoriaus pareigas Trakų, Švenčionių, Dūkšto parapijose, kurį laiką buvo Švenčionių dekanas. Klebonavo Vilniaus šv. Petro ir Povilo parapijoje, nuo 1965 m. gegužės mėn. iki 1999 m. gegužės mėn. buvo Vilniaus šv. Teresės parapijos klebonas bei Aušros Vartų koplyčios rektorius. Pasitraukus Vilniaus arkivyskupijos valdytojui mons. Česlovui Krivaičiui, o vyskupui Julijonui Steponavičiui esant tremtyje, kun. Algirdas Kazimie-

Prisiminta Adelė Dirsytė

Vasario 15 d. Marijampolės Mokolų mikrorajone „Šaltinio“ vidurinės mokyklos salėje kiekvieną sekmadienį Eucharistiją švenčianti bendruomenė po Mišių paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės dieną. Renginio metu prisiminta ir Sibiro gulagų kalinė Adelė Dirsytė (1909–1955), kuriai pradėta beatifikacijos byla ir kurios garsioji tremtyje rašyta maldaknygė „Marija, gelbėki mus“ buvo pabaigta būtent vasario 16 dieną, prieš 51 metus. Minėjimą organizavo Marijampolės vietovės ateitininkų valdybos pirmininkė mokytoja Zita Legotienė. Renginy-

je su savo vadovais dalyvavo ateitininkai iš penkių kuopų: Palaimintojo Jurgio Matulaičio ir „Žvaigždutės“ iš Marijampolės, Šv. Povilo iš Kalvarijos, Šv. Liudviko iš Liudvinavo ir „Kregždutės“ iš Padovinio.

Pradžioje visi sugiedojo valstybės himną, poetas Jeronimas Šalčiūnas paskaitė Vasario 16-ajai skirtas eiles, o mokytoja Aleksandra Šepkienė gyvai ir jautriai papasakojo apie kai kuriuos Lietuvos istorijos epizodus, atkreipdama dėmesį į knygnešių ir pirmųjų savanorių laisvės gynėjų pasiaukojimą. Mokytoja taip pat pabrėžė lietuvių kalbos, dėstomos keliolikoje užsienio universitetų, senumą, vertę bei grožį. Pasak jos, vieningoje Europos šalių šeimoje būsime tiek reikšmingi, kiek sugebėsime ne tik bendradarbiauti, bet ir išsaugoti kalbą, vertingus savito charakterio bruožus.

Antroji renginio dalis buvo skirta mokytojai Adelei Dirsytei, aktyviai dalyvavusiai ateitininkijos veikloje Lietuvos nepriklausomybės metais ir karo laiku. Su jos gyvenimu ir asmenybe supažindino Irena Šalčiūnienė. Pasakojimą pajvairino eilėraščiai ir dainos, ištraukos iš jos laiškų, jaunujų ateitininkų skaitomos maldos iš knygėlės „Marija, gelbėki mus“. Dalyviai galėjo pamatyti iš duonos pagamintą rožinį, su koku toli nuo Tėvynės meldėsi lietuvaitės. Šiuo metu Marijampolėje gyvena trys moterys, kartu su Adele Dirsyte kentėjusios nelaisvės vargus. Vasario 16-osios minėjimas ir Adelės Dirsytės pagerbimas baigėsi ateitininkų himnu.

-apn-

Keliais žodžiais

Prieni. Sausio 4, 10 ir 25 d. Prienų „Žiburio“ gimnazijos krikščioniškojo teatro studija (vadovas ir režisierius kun. Rytis Baltrušaitis) rodė savo spektaklį „Numylėtinis“ (pagal K. Wojtylos pjesę „Priešais juvelyro parduotuvę“). Dviejų dalių spektaklis trunka dvi valandas ir dešimt minučių, jame vaidina aštuoni aktoriai.

-go-

Klaipėda. Vasario 12 d. Šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje ses. Ignė Marijošiūtė susitiko su „Atgaivink“ programos branduolio nariais, besiren-

ras Gutauskas nuo 1979 m. sausio mėn. iki 1988 m. pabaigos valdė Vilniaus arkivyskupiją.

Sausio 19 d. Vilniaus šv. Teresės bažnyčioje aukotoms laidotuvių šv. Mišioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, koncelebravo Dievo Motinos arkivyskupijos Maskvoje arkiv. Tadeusz Kondrusiewiczus, buvęs ilgametis prel. A. K. Gutausko vikaras Šv. Teresės bažnyčioje Vilniaus arkivyskupo augziliaras bei generalvikaras vysk. Juozas Tunaitis ir apie 80 kunigų. Mišiose dalyvavo didelis būrys tikinčiųjų. Po Mišių velionio palaikai buvo pervežti į Vilniaus Jeruzalės kapines ir palaidoti greta kitų kunigų.

-Vn-

Mirė kunigas Antonius Dziekan (1914–2004)

Vasario 12 d. mirė ilgametis Sužionių parapijos administratorius, kun. jubil. teol. mag. Antonius Dziekan. Kun. A. Dziekan gimė 1914 m. gruodžio 29 d. Vilniaus krašte – Masiūnų kaime, Konvališkių parapijoje. Pradžios mokslą ėjo liaudies mokykloje Dieveniškėse. 1926–1930 m. mokėsi vargonininkų mokykloje Vilniuje. 1930–1938 m. vargonininkavo Lydoje ir kartu mokėsi vietos gimnazijoje. 1938 m. įstojo į Vilniaus dvasinę seminariją, kurią baigė 1945 m. ir arkiv. Romualdo Jalbžkovskio tų metų kovo 17 d. buvo išventintas kunigu.

Darbavosi vikaru Švenčionėliuose, administratoriumi Pūškose ir Gaidėje, Jašiūnuose ir Rūdninkuose, Senuosiuose Trakuose, klebonu Lavoriškėse ir nuo 1962 m. administratoriumi Sužionyse. Nuo 1999 m. gegužės 27 d. Sužionių parapijos garbės klebonas emeritas.

Kun. A. Dziekan palaikai palaidoti Sužionių bažnyčios šventoriuje šalia 1937 m. mirusio ir čia palaidoto Sužionių klebono kun. Vincento Vaitiekūno. Laidotuvių pamaldoms vadovavo Vilniaus arkivyskupo generalvikaras vysk. Juozas Tunaitis, dalyvavo dešimt kunigų ir keli šimtai tikinčiųjų.

-Vn-

Mirė kun. Petras Nykštas (1928–2004)

Vasario 21 d. mirė Biržų šv. Jono Krikštytojo parapijos rezidentas kun. Petras Nykštas. Kun. P. Nykštas gimė 1928 m. kovo 12 d. Antazavės parapijoje, Zirnajų kaime. Mokėsi Zirnajų pradžios mokykloje ir Antazavės vidurinėje mokykloje, 1954–1959 m. – Kauno kunigų seminarijoje. Kunigu išventintas 1959 m. kovo 26 d. Vikaro pareigas ėjo Vaškų, Šimonių, Kamajų, Pakruojo parapijose. Klebono pareigas ėjo Gulbinėnų, Salų, Truskavos, Kupreliškio, Alizavos parapijose. Nuo 2000 m. vasario 10 d. – Biržų šv. Jono Krikštytojo parapijos rezidentas. Palaidotas vasario 23 d. Kupreliškyje.

-P-

Nauji kvalifikaciniai seminarai tikybos mokytojams

Lietuvos katechetikos centras kasmet atnaujina tikybos mokytojams skirtų kvalifikacinių seminarų sąrašą.

Nemažos dalies katalikais save laikančių žmonių religingumas apraišgytas įvairių kitų religijų elementais, tad kun. dr. Gerdo Birko SVD (Miunchenas) seminaras „Dievai ir Biblijos Dievas“ turėtų padėti mokytojams patiemis geriau suvokti mūsų tikėjimo branduolį bei autentiškai jį perteikti savo ugdytiniams. Kaip seminaro rezultata autorius yra numatęs įgytą dalyvių gebėjimą atpažinti religinio sinkretizmo apraiškas bei jų žalą; kartu pabrėžiama tolerancijos kitoms tikėjimo formoms bei pasaulėžiūrai svarba. Lietuvos katechetikos centras kartu su Šiaulių vyskupijos katechetikos centru bei Kretingos raj. tikybos mokymo metodiniu būreliu kun. dr. Gerdo Birko seminarus sausio mėn. surengė Šiauliuose bei Kretingoje. Minėtas seminaras gegužės mėnesį planuojamas Panevėžyje ir Druskininkuose, o rugpjūčio mėn. jis bus surengtas Klaipėdoje.

Visiems, kam aktualios naujojo religingumo apraiškos mūsų visuomenėje, kas nori patys aiškiau suvokti ir kitiems įvardyti klystkelius, kurie veda nuo tikrojo tikėjimo, siūloma programa „Naujasis religingumas ir visuomenė“, parengta bendradarbiaujant su Naujųjų religijų tyrimų ir informacijos centru (NRTIC); numatomi lektoriai – br. mgr. Arūnas Peškaitis OFM, Donatas Glodenis ir kt.

Tęsiant seminarų ciklą specialiųjų poreikių vaikų religinio ugdymo klausimams numatytas „Specialiosios pedagogikos pagrindų“ kursas, kurį veda nemažą praktinio darbo patirtį turinti specialioji pedagogė, tikybos mokytoja metodininkė Danutė Borutienė (sausio 24 d. Kaune vykusioje pirmoje seminaro dalyje dalyvavo 16 mokytojų iš Kauno, Kaišiadorių, Vilkaviškio ir Šiaulių vyskupijų; II ir III seminaro dalys vyks kovo ir gegužės mėn.).

Tikybos mokytojai, siekiantys kūrybiškai, gyvai ir netradiciškai perteikti dėstomą medžiagą, kviečiami į edukologijos magistrės, tikybos mokytojos metodininkės Linos Bučianskaitės (Vilnius) parengtą seminarą „Pirmieji žingsniai į netradicinę tikybos pamoką“. Didesnė dalis seminaro laiko skiriama praktinėms užduotims: autorė yra parengusi nemažai dalijamosios medžiagos kūrybiniam dalyvių darbui grupėse. Seminaras jau vyko Telšiuose ir Mažeikiuose; jame dalyvavo 46 Telšių vyskupijos tikybos mokytojai.

Kaip ir kasmet naujos kvalifikacinės programos „Dievas kino mene“, „Krikščioniškas atsakas į AIDS“, „Aktualieji bioetikos klausimai“ parengtos bendradarbiaujant su *Gyvenimo ir tikėjimo* institutu (GTI).

Jau tradicinėmis tapo s. Myrta Stöckle (Hamburgas) viešnagės Lietuvoje. Kovo mėn. su jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikais dirbantys pedagogai turės galimybę dalyvauti įvairiose Lietuvos vietose – Šiauliuose, Leliūnuose, Marijampolėje, Vilniuje, Kaune ir Kaišiadoryse – rengiamuose šios prelegentės seminaruose tema „Šv. Jurgis“.

Tęsiamas ir daugiau kaip prieš dešimtmetį prasidėjęs bendradarbiavimas su *Apple* (Amerikos pedagogų profesinė partnerystė su Lietuvos švietimu) organizacija. Tikybos mokytojai ir vyskupijų katechetikos centrai turi galimybę tiesiogiai išsakyti savo pageidavimus formuojant šios vasaros kursų tematiką, nes netrukus Lietuvos katechetikos centras imsis derinti ją su APPLE koordinatoriais bei Švietimo ir mokslo ministerija.

Kvalifikaciniuose seminaruose kviečiami dalyvauti ne tik tikybos, bet ir etikos bei kitų dalykų mokytojai ir parapijų katechetai pagal savo poreikius. Mokytojų ir katechetikos centrų pageidavimu seminarai rengiami vietose pasikvietus programų lektorius. Lietuvos katechetikos centre bei vyskupijų centruose galima išsamiau susipažinti su naujai parengtų (ir ankstesnių) programų turiniu, seminarų rengimo ir dalyvavimo juose galimybėmis.

Parengė Dalė Gudžinskienė
LKC sekretorė

giančiais pradėti ketvirtąją programos pakopą. Aptarta sukaupta patirtis, pasidžiaugta gausiomis tikėjimo pasidalijimo grupelėmis – jų net 22.

● Vasario 16 d. Šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje aukotos šv. Mišios už Tėvynę. Parapijiečiai meldė santarvės, supratimo, prašė Dievo palaimos šalies vadovams. Per pamokslą akcentuota kiekvieno žmogaus atsakomybės, siejamos su ištikimybės ir meile Dievui, šeimai bei Tėvynei, svarba.

Kretinga. Vasario 13–14 d. *Gyvenimo ir tikėjimo* instituto komanda, vadovaujama V. Raubaitės, tikybos mokytojams vedė seminarą „Darbo metodai su Šventuoju Raštu“. Dvi dienas trukusiame seminare mokytojai mokėsi taikyti Biblijos tiesas šių dienų realijoms, ugdyti kritinį mąstymą analizuojant ir sintezuojant. Seminare dalyvavo pedagogai iš Kretingos, Klaipėdos, Skuodo ir kitų rajonų.

-dm-

Kaunas. Vasario 16 d. Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijoje klebonas dekanas kun. Vytautas Grigaravičius aukėjo šv. Mišias, skirtas 1918 m. Lietuvos Nepriklausomybės akto paskelbimui paminėti. Homilijos metu kunigas kreipėsi į visus geros valios žmones, mylinčius Tėvynę Lietuvą, branginančius jos laisvę, puoselėjančius jos grožį ir didybę, vildamasis, kad didžiųjų tautos vyrų daktaro J. Basanavičiaus, A. Smetonos, P. Klimo ir kitų 1918 metų mūsų tautos veikėjų dvasia sutelks tautą vienybėn, pažadins ją kūrybai, įkvėps meilei ir gailingumui. Po pietų paminklinėje Prisikėlimo bažnyčioje ta proga skambėjo Šaulių sąjungos vyrų choro „Perkūnas“ (vadovas Romualdas Misiukevičius) ir mišraus choro „Leliumai“ (vadovas prof. Albinas Petrauskas) atliekamos dainos.

-bv-

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Vasario 16-osios proga

Brangūs Broliai ir Seserys,

Šiandien švenčiame mūsų Tėvynės Laisvės dieną. Vasario 16-oji suvienija po visą pasaulį išsisklaidžiusius lietuvius. Tai diena, kuri mus sieja su 1918 metais iškovota nepriklausomybe. Laisvės troškimo neįstengė užgniaužti sovietų okupacijos teroras, ji nepasimetė tolimame užsienyje prisiglaudusių ir į Sibiro gulagus ištremtų Lietuvos vaikų širdyse. Laisvė liko gyva! Ji nuplauta krauju, puoselėta tyliu pasiaukojamu darbu, išaukštinta giesmėse, dainose ir raudose. Ji išsaugota ir skleisis, kol bus lietuvių, kurie supranta, kad Tėvynės gerovė yra nepalyginamai didesnis turtas nei asmeninė nauda.

Tėvynė – tai mes: turtingi ir vargšai, galingi ir silpni, jauni ir vyresni, sveiki ir ligoti. Visiems mums Viešpats skyrė šį mažą, tačiau tokią brangų žemės lopinėlį, kurį su meile vadiname LIETUVA. Ilgus metus kentėję svetimųjų šeimininkavimą bei komandavimą, šiandien esame laisvi, o tai reiškia – ir atsakingi už savo laisvę, už savo kelią.

Šios dienos skaitinius sieja viena labai svarbi mintis – vienybė. Šventasis Paulius ragina blaiviai suvokti bendram labui mums duotas Dievo dovanas. Nemanykite apie save geriau, negu dera manyti, – įspėja jis ir primena, kad esame vienas kūnas Kristuje, o pavieniui – vieni kitų nariai. Dievo malonė mums skyrė įvairias dovanas, idant jomis galėtume pasitarnauti vieni kitiems kurdami gėrio civilizaciją.

Evangelija dar stipriau kalba apie vienybę ir byloja, kad jos neįgyvendinsime vien žmogiškomis savo pačių jėgomis. Vienybė pasiekama tik tuomet, kai mes visi – it šakelės – esame įskiepyti į Kristų. Ką reiškia būti įskiepytam į Kristų? Tai reiškia būti krikščioniu, kuriuo tampame Krikšto sakramento galia priimti į Kristaus Bažnyčią.

Kristus paliko žemėje Bažnyčią tuo aiškiai sakydamas – tikėjimas nėra tik asmenišką reikalą. Nepakanka sakyti: esu tikintis, esu krikščionis. Reikia juo BŪTI. Bažnyčia nepanaši į partiją ar organizaciją, kurią pasirenkame pagal ideologiją, interesus, o nuomonėms išsiskyrus savo narystę sustabdome ar pereiname kitur. Vatikano II Susirinkimo dokumente *Lumen gentium* rašoma: „Visa Bažnyčia iškyla kaip tauta, sujungta Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vienybe“ (4). Tai reiškia, kad tik Dievas gali mus visus suvienyti savyje. Jis tai daro

per savo Bažnyčią, kurią vadiname Dievo tauta ir kurios Konstitucija yra Dešimt Dievo įsakymų. Viso pasaulio įstatymai ir konstitucijos remiasi šia pamatine Dievo mums paskelbta vienybės chartija.

Dešimt Dievo įsakymų yra syvai, kurie mus maitina ir vienija su Kristumi – mistinio Dievo kūno Galva. Jie galioja kiekvienam kūno nariui – kiekvienas svarbus ir gerbtinas, skleidžia savo dovanas. Bažnyčioje prasmingai gebama vienas kitą papildyti. Todėl Bažnyčia myli, rūpinasi silpnaisiais, mažaisiais savo nariais, kaip ir galingaisiais, primindama jiems reikalą paisyti silpnųjų teisių bei interesų. Tokia darna įmanoma tik vienijantis su Kristumi, tik vienybėje su popiežiumi – regimąja Bažnyčios Galva, vienybėje su vyskupais. Kūnas be galvos – lavonas, kuriam vieta kapinėse.

Sovietinis ateizmas įvairiais būdais stengėsi ištrinti iš lietuvių sąmonės tikrojo Autoriteto reikšmę. Autoriteto, kuris vienija, o ne ardo. Autoriteto, kuris ateina iš aukštybių ir suteikiamas žmogui per nuolankų savo ribų, savo nuodėmingumo pripažinimą. Nuodėmė, sudaržiusi žmogiškąją darną, ardo ir tautos vienybės pamatus. Ant garsaus indų laisvės šauklio Gandi kapo yra išrašytos septynios socialinės nuodėmės:

„Politika be principų. Turtas be darbo. Malonumas be sąžinės. Žinios be veiklos. Verslas be moralės. Mokslas be žmoniškumo. Religija be aukos“.

Šių nuodėmių grėsmė labai aktuali ir mūsų visuomenėje. Šiandien negalime ramiai švęsti Vasario 16-osios ir džiaugtis Tėvynės laisve, nes visi gerai suprantame, kokia ta laisvė trapi. Nuo kiekvieno mūsų atsakomybės ir pasiaukojimo priklausys, ar ateities kartos laisvai minės tautos Nepriklausomybę.

Kviesdamas visus vienybėn, raginu iš naujo sugrįžti prie prigimtinių įstatymų. Jie įrašyti į kiekvieno žmogaus širdį, tačiau nuodėmės ir šėtono pastangomis gali būti neatpažįstamai iškraipyti. Apie Dievo įstatymą, kuriuo Jis apreiškia save patį, leisdamas pažinti Dievo tautos vienybę ir vienintelę išlikimo galimybę, Katalikų Bažnyčios katekizme rašoma:

„Dekalogas sudaro nedalijamą visumą. Kiekvienas jo 'žodis' yra susietas su kitu ir su visais drauge; jie vieni kitus sąlygoja [...] Nepaklusti vienam įsakymui reiškia nusižengti visiems kitiems. Negalima gerbti kito žmogaus, negerbiant Dievo, savo Kūrėjo. Nesugebėtume garbinti Dievo, nemylėdami visų žmonių, jo kūrinių. Dekalogas vienija teologinį (Dievui skirtą) ir socialinį žmogaus gyvenimą“ (KBK 2069).

Iškilių tautos sūnų ir dukrų pastangomis tautos vienybė buvo priimta kaip vertybė, kaip tikslas, kaip kasdienis rūpestis. Su pagarba minime tuos, kurie savo

sąmoningą gyvenimą pradėjo sandora su Dievu ir kurie visus darbus grindė amžinosiomis Dievo malonės dovanomis. Jie sekė apaštalo žodžiais: nemėgdžiokite šio pasaulio, bet pasikeiskite, atnaujindami savo mąstymą.

Šiandien visoje šalyje skamba tautos himnas – lietuviai raginami dirbti Tėvynės naudai, nepailsti, eiti dorybės keliais. Teprabyla sąžinės, tesuplaka smarkiau širdys. Jos pasakys kiekvienam iš mūsų, ką AŠ turiu padaryti arba ko neturiu daryti „vardan tos Lietuvos“. Prisimindami ištikimai mylėjusius Lietuvą ir pasiaukojusius dėl jos, ataskime savyje jėgų peržengti siaurus interesus, skirti visas Dievo mums suteiktas dovanas bendrajam gėriui kurti, idant neišnyktų Lietuvos vardas iš pasaulio žemėlapių, idant netektų vaikams ir jaunimui gėdytis lietuvio vardo. „Lentyniaukite tarpusavio pagarba“, – sako šv. Paulius apie vienintelį varžymąsi, kuris nepagraužia vienybės šaknų.

Šiandien mes kreipiamės į kiekvieno tikinčiojo sąžinę ir visų Lietuvos žmonių gerą valią – telydi tiesa mūsų žingsnius. Puoselėkime vienybę, kurioje nebus laimėjusių ir pralaimėjusių, o tik vyrai ir moterys, besilaisvinantys nuo klaidų ir nuodėmių naštos. Išvadavę savo šalį, išsivadukime patys nuo melo, keršto, korupcijos, prievartos, smurto, paniekos žmogaus orumui. Vienybė prasideda kiekvieno mūsų širdyje nuoširdžia atgaila ir atsivertimu. Tautos vienybė niekada neišsisklaidys, jei neišdrįsime pripažinti ir išpažinti savo nuodėmių, vieni kitiems atleisti ir susitaikyti. Kristus šios dienos Evangelijoje mus kviečia ir ragina: „Jei pasiliksite manyje ir mano žodžiai pasiliks jumyse, – jūs prašysite, ko tik norėsite, ir bus jums suteikta. Tuo bus pašlovintas dangaus Tėvas, kad jūs duosite gausių vaisių ir būsite mano mokiniai“ (Jn 15, 7–8).

MYLINTIS „AŠ ESU“

III gavėnios sekmadienis (C)

Iš 3, 1–8. 13–15; 1 Kor 10, 1–6. 10–12; Lk 13, 1–9

Trečiąjį gavėnios sekmadienį visuomet skaitoma ištrauka iš Išėjimo knygos. A metų cikle skaitoma apie dykumoje ištryškusią gaivinančio vandens versmę, B ciklo metais skaitomas Dekalogas, o šiais C ciklo metais – pasakojimas apie Mozės pašaukimą. Išėjimo knyga kartais vadinama Senojo Testamento Evangelija. Ši geroji naujiena pasakoja apie Dievo įsikišimą į žydų tautos istoriją, jos išlaisvinimą vedant iš vergystės į geresnę tėvynę. Išėjimo knygoje pasakojama ne vien apie „išėjimą“ iš Egipto, bet taip pat apie dvasinę kelionę. Pirmosios tos kelionės gairės yra Mozės pašaukimas ir dieviškojo slėpinio apreiškimas.

Mozė, bėgdamas faraono keršto, pabėgo į Midjaną, ten vedė kunigo Jetro dukterį ir ganė jo avis. Klajokliškas gyvenimas ir piemenavimas būdingi patriarchų laikotarpio gyvensenai. Ganydamas kaimenę Mozė priartina prie šventojo Horebo kalno. Čia Dievas paprašo jo būti tautos ganytoju. Pasakojime apie Dievo pašaukimą susilieja dvi tradicijos, kurias skiria du šimtmečiai. Ankstesnis tikėjimo kraičio šaltinis, kilęs iš pietinių genčių apie 10 a. pr. Kr., vadinamas jahvistiniu, kadangi jame Dievas vadinamas Jahvės vardu. Epizodas apie degantį krūmą veikiausiai priklauso jahvistiniam šaltiniui. Iš elohistinio (pagal Viešpaties vardą Elohim) šaltinio, datuotino apie 8 a. pr. Kr., kildintinas pasakojimas apie Dievo vardo apreiškimą.

Vaizduodamas Viešpaties apsiareiškimą biblinis autorius pasitelkia ne gyvybę simbolizuojantį augalą, bet ugnį. Izraelio Dievas neišspraudžiamas į jokias medžiagiškas formas ir reiškiasi šviesa arba švytinčiu debesimi. Čia Dievo apsiareiškimas vaizduojamas ugnimi, kuri liepsnoja, tačiau nepraryja menkučio krūmo. „Viešpaties angelo“ pasirodymas liepsnoje reiškia paties Dievo apsiareiškimą. Jahvistiniam autoriui būdinga vaizduoti Dievą, artimai bendraujantį su žmogumi. Tačiau tuo pat metu jis transcendentinis ir nubrėžiantis artumo ribas: „Neik arčiau! Nusiauks sandalus, nes vieta, kurioje stovi, yra šventa žemė!“ Dievas taip pat apreiškia savo gailėstiną meilę: „Aš mačiau savo tautos kančią Egipte, girdėjau jų skundo šauksmus prieš savo engėjus“.

Elohistinis autorius įvaizdžių požiūriu kur kas santūresnis. Jo pasakojime Dievas tiesiog prisistato Mozei. Nuo šiol jis nebėra nepažįstamas: „Aš esu tavo tėvo Dievas, Abraomo Dievas, Izaoko Dievas ir Jokūbo Dievas. <...> Izraelitų šauksmas tikrai pasiekė mane. <...> Aš siųsiu tave pas faraoną“. Mozė sutinka priimti patikėtą misiją, tačiau nori sužinoti Siuntėjo vardą. Dievas tarė Mozei: „Aš esu, kuris esu“. Biblinis autorius pavartoja archaišką veiksmazodžio „būti“ formą. Ją galima suprasti ir kaip „Aš esu, kuris yra“; ši forma gali reikšti ir būsimąjį laiką drauge su esamuoju: „Aš esu, kuris būsiu“. Semitų galvosenoje vardo žinojimas reiškia tam tikrą įtaką vardo turėtojui. Pradžios knygoje (2, 19–20) Dievas pristato Adomui visus žemės gyvius, kad Adomas kiekvienam duotų vardą. Taip Dievas išreiškia žmogui suteiktą valdžią žemės gyvūnijos atžvilgiu. Šia prasme Dievas apsiareiškdamas Mozei, galutinai neatskleidžia savo vardo ir neatsiduoda į žmogaus rankas. Priešingai, jis parodo, kad jo vardas nesutalpina viso jo

slėpinio. Jis prisistato kaip transcendentinė, visavaldė ir nepriklausoma Esatis. Jis primygtinai liepia Mozei: „Tu taip kalbėsi izraelitams: ‘Aš Esu atsiuntė mane pas jus’“. Kristus taip pat pasivadina šiuo dieviškuoju vardu, netiesiogiai primindamas apsiareiškimą prie Horebo: „pirmiau, negu gimė Abraomas, Aš Esu!“ (*Jn 8, 58*). „Jeigu jūs netikėsite, kad Aš Esu, numirsite savo nuodėmėse“ (*Jn 8, 24*).

Nesileidžiant į mokslinį teksto skaidymą, pakanka suvokti jo pagrindinius sandus. Susipynusios dvi pasakojimo gijos perteikia du suvokimus. Jahvistinis autorius rašė Izraelio klestėjimo laikotarpiu karaliaujant Saliamonui. Jam akivaizdu, kad Dievas ištikimas savo pažadams. Elohistinio autoriaus pasakojimas redaguotas religinės krizės laikotarpiu VIII a. pr. Kr. Šiaurės karalystėje. Pranašai Elijas (IX a. pr. Kr.), vėliau Amosas ir Ozėjas (VIII a. pr. Kr.) ragina išrinktąją tautą laikytis ištikimybės. Galutinis Išėjimo knygos redaktorius suliejo šias dvi tradicijas į vieną iškiliausių Senojo Testamento pasakojimų. Jame atskleidžiamas slėpingas, transcendentiškas, tačiau drauge gailėstingas ir užjaučiantis žmonių vargus Dievas.

Šiandienos evangelijos ištrauka priklauso plačiai atkarpai, po to „Jėzus ryžtingai nukreipė savo žingsnius į Jeruzalę“ (*Lk 9, 51*). Jo mokymas darosi vis griežtesnis, reikia mokėti skaityti laiko ženklus (*Lk 12, 54–56*) ir nedelsiant atsiversti (*Lk 12, 57–59*). „Keli žmonės“ Jėzui papasakojo apie kruvinas represijas Piloto įsakymu. Žydų istorikas Juozapas Flavijus yra aprašęs panašius Romos prokuratorių susidorojimus. Jėzaus pašnekovai veikiausiai tikisi išgirsti iš jo lūpų okupantų romėnų žiaurysčių pasmerkimą. Tačiau Jėzus lieka tarsi kitoje plotmėje. Pagal anuometinį žmonių suvokimą nelaimės ir ligos būdavo tiesiogiai siejamos su nuodėmės padariniais. Išvengusieji nelaimių galėjo jaustis esą „teisūs“. Jėzus ryžtingai atmeta tokį mąstymą. Žuvusieji nebuvo be nuodėmės, tačiau jie nebuvo kaltesni už likusius gyvuosius. Savo pašnekovus Jėzus įspėja: „Jeigu neatsiversite, visi taip pat pražūsite“. Pastiprindamas pamokymą apie žuvusius galilėjiečius jis primena Judo gyventojus, netikėtai žuvusius užgriuvus bokštui prie Siloamo tvenkinio. Taigi čia Jėzus atmeta kolektyvinės kaltės aiškinimą. Tačiau kodėl jo perspėjimai sakomi daugiskaita? Luko evangelijos 12 ir 13 skyriuose dėmesys sutelkiamas į paskutinį teismą. Jėzus pranašiška verkia dėl Jeruzalės: „Tu užmuši akmenimis tuos, kurie pas tave siųsti“.

Po rūsčių pamokymų eina pasakojimas apie nevaisingą figmedį. Mato ir Morkaus palyginimuose nuskamba galutinis nevaisingo figmedžio pasmerkimas (*Mt 21, 18–22; Mk 11, 12–14*): Izraelis neatnešė Dievo lauktų vaisių. Evangelistas Lukas, priešingai, akcentuoja Dievo kantrybę. Sodininkas tris kartus prašo šeimininko atidėti figmedžio kirtimą. Kai kas čia simboliškai įžvelgia trejus metus trukusią viešąją Jėzaus tarnystę. Evangelistas viltingai įžvelgia į naująją Dievo tautą, pakeisiančią stokojantį tikėjimo Izraelį. Jis žino, kad nenuilstantis užta- rėjas ir tarpininkas Dievo Sūnus nepagalės jokių pastangų vesdamas nusidėjėlius į išganymą.

IŠAUKŠTINIMAS PO PAŽEMINIMO

IV gavėnios sekmadienis (C)

Joz 5, 9. 10–12; 2 Kor 5, 17–21; Lk 15, 1–3. 11–32

Ketvirtasis gavėnios sekmadienis pagal liturginę tradiciją yra džiaugsminga pertrauka gavėnios atgailos laikotarpiu (panašiai kaip advento trečiasis sekmadienis) ir parengia Velykų džiaugsmui. Džiaugsmingą nuotaiką pabrėžia rožiniai liturginiai drabužiai ir vargonų garsai. Džiaugiamasi tuo, kad Dievas ištikimas savo pažadams. Žydai, įžengę į pažado žemę, čia švenčia pirmąsias Velykas. Pakartoto Įstatymo knyga baigiasi pasakojimu apie Mozės mirtį. Mozės įpėdinio Jozuės vardu pavadintoje knygoje pasakojamas išganymo istorijos tęsinys. Po dykumos klajonių prasideda užkariavimo laikotarpis. Po Egipto vergovės ir dykumos nepriteklių atėjo laisvė ir perteklius. Atverstas naujas istorijos puslapis. Jis prasideda žydų atėjimu į Kanaaną XIII a. pr. Kr. pabaigoje. Tačiau užkariavimo laikotarpis galutinai baigiasi tik po dviejų šimtmečių, karaliaujant Dovydui. Dievo tautos užkariavimų epopėjoje netrūksta stebuklingų elementų. Epiniame pasakojime gausu liturginių veiksmy. Tai svarbu suvokti apmąstant šiandienos skaitinį.

Biblinis autorius akivaizdžiai siekia sugretinti išėjimą iš Egipto, perėjimą per Raudonąją jūrą ir perėjimą per Jordaną. Iš Egipto vergovės išlaisvinusi Pascha gretinama su Pascha pažado žemėje. „Rytojaus dieną po Paschos aukos, būtent tą dieną, jie valgė iš krašto derliaus neraugintus plokštinius ir pagruzdintus grūdus“. Biblinis autorius, paminėdamas pagruzdintus grūdus, atkreipia dėmesį į radikalią mitybos permainą įžengus į pažado žemę. Nukariautojai visuomet naudojami užimtosios šalies gėrybėmis. Tačiau „tą pačią dieną, kai valgė iš krašto derliaus, izraelitai manos daugiau nebegavo“. Mana, padėjusi izraelitams išgyventi dykumoje, nebebuvo reikalinga. Dievas leidžia izraelitams atsitiesti po Egipte patirtų vargų. Šios dienos evangelija pasakoja apie sūnų palaidūną, kuris, patyręs nepriteklių ir alkį, grįžta į tėvo namus. Naujasis žmogus pakeliamas iš praeityje patirto pažeminimo.

Antrajame skaitinyje šventasis Paulius pateikia apaštalo tarnystės apologiją, kuri tinka ne tik jo apaštalavimui. Apaštalą palaiko suvokimas, kad jis yra Dievo bendradarbis, puoselėjantis sutaikinimo tarnystę, pagal Tėvo išganymo planą įsteigtą Kristaus. Tėvas vykdo išganymo darbą iš naujo atkurdamas žmoniją: „kas buvo sena, praėjo, štai atsirado nauja“. Krikščionis yra „naujas kūrinys“, kadangi jam atleistos nuodėmės. Skaitydami Laiško eilutes jaučiame, kad apaštalą Paulių jaudina Dievo patikėta „pasiuntinio pareigybė“. Šventasis Paulius pabrėžia, kad sutaikinimo iniciatyva kyla iš Dievo, tačiau būtinas žmogaus atliepas ir atvirumas. Panašiai ir sūnus palaidūnas pats nusprendžia grįžti pas tėvą, tačiau būtent tėvas dovanoja jam atleidimą.

Sūnaus palaidūno palyginimas drauge su kitais dviem palyginimais sudaro Jėzaus atsakymą fariziejams, murmėjusiems dėl jo santykių su nusidėjėliais. Ankstesniame skyriuje Jėzus į panašius priekaištus atsakė: „Ne sveikiems reikia gydytojo, bet ligoniams“ (*Lk 5, 30–31*). Šiandienos parabolėse Jėzus išreiškia savo nuostatą konkrečiais įvaizdžiais, lygindamas savo nuostatą su piemens, ieškančio paklydusios avies, moters, ieškančios pamestos drachmos, ar tėvo, džiaugsmingai priimančio sūnų palaidūną, nuostata. Du pastarieji palyginimai būdingi tik Lukui. Palyginimą apie pražuvėlę avį mini taip pat evangelistas Matas (*Mt 18, 12–14*).

Visame palyginime nė karto nerasime paminėtos teisingumo sąvokos. Jaunesnysis sūnus, pareikalavęs palikimo dalies, išvyko į svetimą šalį. Galime suvokti, kad bet kurioje kultūroje toks išankstinis reikalavimas nėra malonus gimdytojams. Esminė palyginimo šerdis tai, kad nusidėjėlis, nepaisant visko, visuomet išlieka Dievo vaikas. Tėvo meilė vaizduojama lakoniška, tačiau labai reikšminga bruožų seka. Evangelistas Lukas, nupasakodamas tėvo susijaudinimą pamačius sūnų, pavartoja vaizdingą graikišką žodį. Tėvas nuskuba pasitikti sūnaus – tai neįprasta Rytų kultūroje, kurioje reikšminga amžiaus vyresnybė. Jis „puolė ant kaklo ir pabučiavo“ – visi šie gestai reiškia atleidimą. Tėvas net neleidžia sūnui ištarti atsiprašymo frazės. Jis nenori išprovokuoti jo galutinio nusizeminimo, o pabrėžia, jog atleidimas duodamas dovanai. Dovanodamas gėrybes tėvas subtiliai kreipiasi į tarnus, o ne į sūnų. Geriausias drabužis reiškia, kad sūnui ne tik grąžinamas žmogiškasis orumas, bet jis dar ypatingai pagerbiamas. Žiedas reiškia socialinį statusą, o sandalai ant kojų rodo, kad jis nebėra nei vergas, nei klajūnas.

„Mano sūnus buvo miręs ir vėl atgijo“. Dingęs sūnus tėvui buvo lyg miręs. Tėvo atleidimas padarė jį nauju žmogumi. Visame pasakojime akcentuojama jaudinanti tėvo meilės didybė, o ne sūnaus atsivertimas. Vyresniojo sūnaus elgsena atspindi fariziejų nuostatą. Vyresniojo sūnaus priekaište tėvui skamba analogiški fariziejų kaltinimai Jėzui. Panašiai kaip vyresnysis sūnus primena, kad niekuomet neperžengė tėvo įsakymų, fariziejai didžiuojasi tuo, kad tiksliai laikosi visų Įstatymo nuostatų. Jie mano esą teisuoliai ir niekina kitus. Ši palyginimo vieta kviečia pranokti vien juridines normas, raidės teisingumą ir vadovautis meilės matu. Būdinga, kad tėvas kreipiasi į vyresnįjį sūnų taip pat meilingai. Tėvas vienodai myli visus savo vaikus. Jis tiesiog nori jam atskleisti tobulesnį meilės požįūrį. Gailėtingumas nepaneigia teisingumo (vyresniajam sūnui priklauso visa tai, ką turi tėvas), tačiau jį pranoksta. Kitame palyginime anksčiausiai pradėjusiems darbininkams Jėzus sako: „Ar todėl šnairuoji, kad aš geras?“ (*Mt 20, 15*).

Popiežiškoji Biblijos komisija

Žydų tauta ir jų šventieji Raštai krikščionių Biblijoje

(Publikuojame 2001 m. Popiežiškosios Biblijos komisijos paskelbto dokumento ištrauką)

(Tęsinys. Pradžia Nr. 3)

3. Evangelija pagal Luką ir Apaštalų darbai

73. Adresuoti „garbingajam Teofilui“ ir skirti papildyti jo krikščioniškąjį mokymą (*Lk* 1, 3–4; *Apd* 1, 1) Luko evangelija ir Apaštalų darbai yra raštai, labai atviri universalizmui ir tuo pat metu labai palankūs Izraeliui.

Sąvokos „Izraelis“, „žydai“ ir „tauta“

Teigiamas požiūris į „Izraelį“ tuoj pat atsiskleidžia vaikystės pasakojime, kur šis žodis pakartotas septynis kartus. Likusioje evangelijos dalyje jis aptinkamas tik penkis kartus ir kur kas kritiškesniame kontekste. Sąvoka „žydai“ paminima penkis kartus, iš jų tris kartus – „Žydų karaliaus“ titule, kuris kančios pasakojime teikiamas Jėzui. Dažniau vartojamas žodis „žmonės“ (tauta): Luko evangelijoje – trisdešimt šešis kartus (Morkaus evangelijoje tik du kartus) ir paprastai palankiai, net kančios pasakojimo pabaigoje (323).

Apaštalų darbuose požiūris palankus nuo pat pradžių, nes apaštalai skelbia Kristaus prisikėlimą ir nuodėmių atleidimą „visiems Izraelio namams“ (2, 36); jie sulaukia daugybės sekėjų (2, 41; 4, 4). Pirmojoje Apaštalų darbų dalyje Izraelio vardas pavartotas keturiolika kartų (*Apd* 1, 6–13, 24), penkioliktąjį kartą jis paminėtas pabaigoje (28, 20). Žymiai dažniau – 48 kartus – vartojamas žodis „žmonės“; „žmonės“ iš pat pradžių palankūs krikščionių bendruomenei (2, 47; 5, 26); tačiau galiausiai jie paseka savo vadovų pavyzdžiu ir tampa jai priešiški (12, 4, 11), netgi siekia Pauliaus mirties (21, 30–31). Paulius pabrėžia, kad jis nėra „nusikaltęs tautai“ (28, 17). Ta pati evoliucija atsispindi sąvokos „žydai“ vartosenoje (79 kartai). Sekminių dieną (2, 5) Petras kreipiasi į žydus, pagarbiai minėdamas šį vardą (2, 14); daugybė paklūsta jo raginimui iitikėti prisikėlusį Kristų. Pradžioje žodis skelbiamas išskirtinai tik žydams (11, 19). Tačiau labai greitai, ypač po Stepono kankinystės, jie tampa persekiotojais. Žydams patiko, kad Erodas Antipas nukirsdino Jokūbą (12, 2–3), pagal jų „kėslus“ ir Petro turėjo laukti tas pats likimas (12, 1). Prieš savo atsivertimą Paulius buvo nenuilstantis persekiotojas (8, 3; plg. *Gal* 1, 13); tačiau po atsivertimo iš persekiotojo jis tapo persekioja-

muoju: jau Damaske žydai „susimokė jį nužudyti“ (9, 23). Bet Paulius ir toliau skelbia Kristų žydų sinagogose (13, 5; 14, 1), atveda į tikėjimą daugybę žydų ir graikų (14, 1), tačiau ši sėkmė išprovokuoja priešišką „tikėjimą atmetusių žydų“ (14, 2) reakciją. Panašus vyksmas dažnai įvairiopai kartojasi iki pat „Azijos žydų“ pakurstyto (21, 27) Pauliaus suėmimo Jeruzalėje, tačiau Paulius ir toliau išdidžiai skelbia: „Aš esu žydas“ (22, 3). Jis kenčia dėl žydų priešiško, bet pats netampa jiems priešiškas.

Evangelijos pasakojimas

74. Vaikystės evangelijoje sukuriama labai palanki atmosfera žydų tautos atžvilgiu. Skelbimai apie nepaprastus gimimus atskleidžia „Izraelį“ (1, 68) ir „Jeruzalę“ (2, 38) kaip tuos, kuriems tenka išganymas, išsipldžius tautos istorijoje įsišaknijusiai išganymo tvarkai. Dėl to „visai tautai bus didis džiaugsmas“ (2, 10), ateis „išvadavimas“ (1, 68–69), „išgelbėjimas“ (2, 30–31) ir „tavosios Izraelio tautos garbė“ (2, 32). Šios geros naujienos džiaugsmingai priimamos. Bet išvelgiama ateityje pasireikšianti negatyvi reakcija į Dievo dovaną, nes Simeonas pranašauja Marijai, kad jos Sūnus tapsias „prieštaravimo ženklų“, o po „nupuolimo“ įvyks „daugelio Izraelyje atsikėlimas“ (arba prisikėlimas) (2, 34). Jis atskleidžia gilią išvalgą – Gelbėtojas susidurs su priešiškomis jėgomis. Antrojo Izaijo įkvėptas visuotinumą ženklas (42, 6; 49, 6) susieja „šviesą pagonims apšviesti“ su „tavosios Izraelio tautos garbe“ (2, 32), ir tai aiškiai parodo, kad universalizmas nereiškia antijudaizmo.

Likusioje evangelijos dalyje Lukas vėl įterpia visuotinumą bruožų: pirmiausia aprašydamas Jono Krikštytojo pamokslus (3, 6; plg. *Iz* 40, 5), po to nuveddamas Jėzaus genealogiją iki Adomo (3, 38). Tačiau pirmasis Jėzaus tarnystės Nazarete epizodas atskleidžia, kad visuotinumą kelia problemų. Jėzus ragina miestiečius nesisavinti jo stebuklą ir priimti tai, kad tos išganymo dovanos skirtos ir svetimiems (4, 23–27). Jų įniršis pasireiškia prievarta; jie išvaro Jėzų iš miesto ir bando nužudyti (4, 28–29). Taip Lukas iš anksto paaiškina dažną žydų reakciją į Pauliaus pasisekimą tarp pagonių. Žydai įnirtingai priešinosi tokiam skelbimui, kuriuo sulyginamos jų, kaip išrinktosios tautos, privilegijos (324). Užuoat atsivėrę Antrojo Izaijo visuotinumui, jie seka Barucho patarimu nesidalyti privilegijomis su svetimšaliais (*Bar* 4, 3). Kiti žydai atsispiria šiai pagundai ir didžiadvasiškai atsiduoda evangelizacijos tarnystei (*Apd* 18, 24–26).

Lukas perteikia evangelijų tradicijas vaizduodamas Jėzaus konfliktą su Rašto aiškintojais ir fariziejais (*Lk* 5, 17–6, 11). Tačiau jis sušvelnina šalių priešiškumą (6, 11), netvirtindamas, priešingai *Mk* 3, 6, kad jie nuo pat pradžių turėjo kėslų nužudyti. Luko polemė kalba

prieš fariziejus (11, 42–44), vėliau apimanti ir „Įstatymo mokytojus“ (11, 46–52), yra žymiai trumpesnė už *Mt* 23, 2–39. Gailestingą samariečio palyginimas yra mokymas apie meilės visuotinumą, kuriuo atsakoma į Įstatymo mokytojo klausimą (*Lk* 10, 29. 36–37). Žydų kunigas ir levitas vaizduojami kaip blogi, o samarietis parodomas kaip pavyzdys (plg. taip pat 17, 12–19). Fariziejams ir Rašto aiškintojams skirti gailestingumo palyginimai irgi skatina širdies atvirumą. Palyginimas apie gailestingąjį tėvą (15, 11–32), raginantį savo vyresnįjį sūnų atverti širdį palaidūnui, tiesiogiai neskiriamas, bet dažnai taikomas žydų ir pagonių santykiams (vyresnysis sūnus vaizduoja ištikimai Įstatymo besilaikančius žydus, mažiau linkusius atvirai priimti pagonis, kuriuos laiko nusidėjėliais). Platesnis Luko kontekstas leidžia taip teigti, nes evangelistas pabrėžia visuotinumą.

Palyginimas apie minas (19, 11–27) yra labai reikšmingas dėl kelių ypatingų bruožų. Nekenčiamas savo šalies piliečių pretendentas į karaliaus sostą turi keliauti į svetimą šalį gauti karaliaus sostą. Jam grįžus, jo priešininkai nugalabijami. Šis palyginimas drauge su kitu – apie vynininkus žmogžudžius (20, 9–19) yra Jėzaus išpėjimas dėl jo atmetimo pasekmių. Kitos Luko evangelijos vietos, kuriose reiškiamas Jėzaus skausmas žvelgiant į tragiškus padarinius, papildo paveikslą: jis verkia dėl Jeruzalės (19, 41–44) ir nepaiso savo kentėjimų susitelkdamas į to miesto moterų ir vaikų nelaimę (23, 28–31).

Luko kančios pasakojimas nėra ypač griežtas žydų vyresnybei. Jėzų atvedinus į „tautos seniūnų, aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų“ susirinkimą (22, 66–71), Lukas nevaizduoja jo susikirtimo su vyriausiuoju kunigu, kaltinimų dėl piktžodžiavimo ir pasmerkimo, taip sumenkinama Jėzaus priešininkų kaltė. Jie pateikia politinio pobūdžio kaltinimus Pilotui (23, 2). Pilotas tris kartus pareiškia, kad Jėzus yra nekaltas (23, 4. 14. 22), bet ketina duoti jam pamoką nuplakdindamas (23, 16. 22), tačiau galiausiai nusileidžia augančiam spaudimui minios (23, 23–25), kurioje yra „aukštieji kunigai, seniūnai“ (23, 13). Tolesniuose įvykiuose „seniūnai“ išlieka priešiški (23, 35), o žmonės vėl tampa palankūs Jėzui (23, 27. 35. 48), panašiai kaip jo viešojo gyvenimo metais. Jėzus meldžiasi už savo budelius ir didžiadvasiškai jiems atleidžia, „nes jie nežino, ką darą“ (23, 34).

Prisikėlusio Kristaus vardu „visoms tautoms“ turi būti skelbiama, „kad atsiverstų ir gautų nuodėmių atleidimą“ (24, 47). Šiame universalizme nėra polemienio atspalvio, nes pabrėžiama, kad skelbtina „pradedant nuo Jeruzalės“. Ši perspektyva atitinka Simeono regėjimą apie Dievo parengtą mesijinį išgelbėjimą: „šviesą pagonims apšviesti ir tavosios Izraelio tautos garbę“ (2, 30–32).

Taigi trečioji evangelija yra iš esmės palanki žydų tautai įžanga į Apaštalų darbus. Blogio jėgos turėjo savo „valandą“. „Aukštieji kunigai, šventyklos apsaugos viršininkai ir seniūnai“ buvo jų įrankiai (22, 52–53).

Tačiau jos neišviespatavo. Dievo planas buvo įgyvendintas pagal Raštą (24, 25–27. 44–47). Tai gailestingumo ir išganymo visiems planas.

Apaštalų darbai

75. Apaštalų darbų pradžioje vaizduojama, kaip Kristaus apaštalai pereina nuo siauro požiūrio į Izraelio karalystės atkūrimą (*Apd* 1, 6) į visuotinę perspektyvą liudijant „ligi pat žemės pakraščiu“ (1, 8). Įdomu, kad Sekminių epizode žydai simpatizuojant vaizduojami iš visuotinio perspektyvos. „Jeruzalėje gyveno žydų ir pamaldžių žmonių iš visų tautų po dangumi“ (2, 5). Šie žydai yra pirmieji apaštalų skelbimo klausytojai, tuo pačiu simbolizuojantys visuotinę Evangelijos paskirtį. Taigi Lukas dar kartą teigia, kad judaizmas ir universalizmas, užuot paneigę vienas kitą, dera vienas su kitu.

Vadinamosiomis kerigminėmis, arba misijinėmis, kalbomis Jėzaus slėpinys skelbiamas, pabrėžiant didžiulį kontrastą tarp žmogiškojo žiaurumo, kuriuo Jėzus atiduodamas mirčiai, ir jį prikėlusio Dievo išlaisvinančio išikišimo. „Izraelitų“ nuodėmė buvo tai, kad jie „nužudė gyvybės kūrėją“ (3, 15). Ši nuodėmė iš esmės priskiriama „tautos vadovams“ (4, 8–10) arba „teismo tarybai“ (5, 27. 30) ir primenama tik kaip raginimo atsiversti ir tikėti pagrindas. Be to, Petras menkina ne tik „izraelitų“, bet net ir jų „vadovų“ kaltumą, sakydamas, kad jie taip darė „iš nežinios“ (3, 17). Toks išteisinimas yra išpūdingas. Jis atitinka Jėzaus mokymą ir požiūrį (*Lk* 6, 36–37; 23, 34).

Tačiau krikščionių skelbimas greitai susiduria su dalies žydų vyresnybės priešprieša. Sadukiejai priešina si apaštalam, nes „apaštalai moko žmones ir skelbia mirusiųjų prisikėlimą Jėzaus pavyzdžiu“ (*Apd* 4, 2), kuo jie visiškai netiki (*Lk* 20, 27). Tačiau labai įtakingas fariziejus Gamalielis stoja apaštalų pusėn išsakydamas mintį, kad galbūt jų veikla „iš Dievo“ (*Apd* 5, 39). Tuomet priešiškus kuriam laikui sumažėja. Jis vėl išliepsnoja helenistų sinagogose, kai Steponas, pats būdamas graikiškai kalbantis žydas, „darė žmonėse didžiulį ženklų ir stebuklų“ (6, 8–15). Baigdamas kalbą Aukščiausiojo teismo taryboje Steponas primena jiems pranašų kaltinimus (7, 51). Jis užmušamas akmenimis. Sekdamas Jėzaus pavyzdžiu Steponas maldauja Viešpaties „neįskaityti jiems šios nuodėmės“ (7, 60; plg. *Lk* 23, 34). „Aną dieną prasidėjo didelis Bažnyčios persekiojimas“ (*Apd* 8, 1). „Saulius“ jame uoliai dalyvauja (8, 3; 9, 13).

Kaip jau minėta, jis pats po savo atsivertimo ir per misijų keliones patiria tėvynainių priešiškus, įžiebtą visuotinio skelbimo sėkmės. Tai ypač akivaizdu tuoj po jo suėmimo Jeruzalėje. Jam kalbant „hebrajų kalba“, „žmonės“ (21, 36) iš pradžių klausio ramiai (22, 2), tačiau, jam prabilus apie savo pasiuntinybę „pas pagonis“, ima smarkiai rėkti prieš jį ir reikalauti jo mirties (22, 21–22).

Apaštalu darbų pabaiga yra stebinanti, bet dėl to tik dar reikšmingesnė. Netrukus po atvykimo į Romą Paulius ėmėsi unikalios iniciatyvos: „pasikvietė pas save žydų vadovus“ (28, 17). Jis trokšta „įrodyti jiems Jėzų iš Mozės Įstatymo ir Pranašų“ (28, 23). Tuo jis siekia ne patraukti paskirus šalininkus, bet laimėti kolektyvinių sprendimų, apimančių visą žydų bendruomenę. Po savo nesėkmingo bandymo jis pakartoja labai aštrius Izaijo žodžius apie „šios tautos“ kietumą (28, 25–27; Iz 6, 9–10) ir skelbia, jog pagonių tautos klusniai priims Dievo siunčiamą išganymą (28, 28). Šioje pabaigoje, dėl kurios iki šių dienų tebediskuojama, Lukas akivaizdžiai nori patvirtinti nepaneigiamą faktą, kad žydai kaip tauta galiausiai nepriėmė Kristaus Evangelijos. Tačiau tuo pat metu Lukas nori atremti galimą kaltinimą krikščionių tikėjimui parodydamas, kad ši situacija jau buvo numatyta Raštuose.

Išvada

Neabejotina, jog Luko veikale reiškiamą gilią pagarbą žydiškajai tikrovei dėl jos pirminio vaidmens dieviškajame išganymo plane. Tačiau pasakojimo tėkmėje atsiskleidžia įtampos. Lukas sušvelnina kitų sinoptikų polemiką. Bet atrodo, kad jis negali – ir nenori – paslėpti fakto, jog Jėzus susidūrė su įnirtingu šios tautos vadovų priešišku ir kad dėl to apaštališkajam skelbimui tenka toks pat likimas. Jei blaivus pasakojimas apie nepaneigiamas žydų opozicijos apraiškas reiškia antijudaizmą, tuomet galėtume Luką dėl to kaltinti. Tačiau akivaizdu, kad reikia atmesti tokį požiūrį. Antijudaizmą veikiau sudaro persekiotojų ir visos jų tautos prakeikimas ir neapykanta. Evangelijos žinia, priešingai, ragina krikščionis daryti gera jų neapkenčiantiems ir melstis už savo niekintojus (Lk 6, 27–28), sekant Jėzaus (23, 34) ir pirmojo krikščionių kankinio Stepono (Apd 7, 60) pavyzdžiu. Tai yra vienas iš pamatinių Luko veikalo mokymų. Apgailėstautina, kad vėlesniais šimtmečiais juo nebuvo ištikimai sekama.

4. Evangelija pagal Joną

76. Ketvirtojoje evangelijoje yra labai pozityvus paties Jėzaus, kalbančio su samariete, teiginys apie žydus: „Išganymas ateina iš žydų“ (Jn 4, 22) (325). Kitoje vietoje vyriausiajam kunigui Kajafui tvirtinant, jog „geriau, kad vienas žmogus mirtų už tautą“, evangelistas išvelgia šiame žodyje Dievo įkvėpimą ir pabrėžia, kad „Jėzui reikės mirti už tautą“, pridurdamas: „ir ne tik už tautą, bet tam, kad suburtų į vienybę išsklaidytuosius Dievo vaikus“ (Jn 11, 49–52). Evangelistas atskleidžia gerai pažįstamą judaizmą, jo šventes bei Raštus. Aiškiai pripažįstama žydų paveldo vertė: Abraomas regėjo Jėzaus dieną ir džiūgavo (8, 56); Įstatymas buvo dovanotas per Mozę kaip tarpininką (1, 17); „Raštas negali būti panaikintas“ (10, 35); Jėzus yra tasai, „apie kurį rašė Mozė Įstatyme ir pranašai“ (1, 45); jis yra „žydas“ (4, 9) ir „Izraelio karalius“ (1, 49) arba „Žydų karalius“ (19, 19–

20). Beveik neabejotina, kad evangelistas buvo žydas ir kad evangelijos kompozicijos pamatinį kontekstą sudaro santykiai su žydais.

Ketvirtojoje evangelijoje sąvoka „žydai“ minima 71 kartą, paprastai daugiskaita, tris kartus vienaskaita (3, 25; 4, 9; 18, 35). Tai specialiai taikoma „Jėzui“ (4, 9). Sąvoka „izraelitas“ pavartota tik kartą, ir tai yra garbės titulas (1, 47). Dalis žydų palankūs Jėzui. Vienas iš jų yra Nikodemus, „žydų didžiūnas“ (3, 1), kuris žvelgė į Jėzų kaip į atėjusį nuo Dievo mokytoją (3, 2); jis gina jį nuo kitų fariziejų (7, 50–51) ir po jo kryžiaus mirties rūpinasi jo palaidojimu (19, 39). Galiausiai „daugelis iš vyresnybės“ įtikėjo Jėzų, tačiau nedrįso pripažinti esą jo mokiniai (12, 42). Evangelistas dažnai rašo, kad „daug“ žmonių įtikėjo Jėzų (326). Iš konteksto aišku, jog tai žydai, išskyrus 4, 39. 41; kartais, nors ir retai, evangelistas tai tiksliai nusako (8, 31; 11, 45; 12, 11).

Vis dėlto „žydai“ yra dažnai priešiški Jėzui. Jų priešiskumas prasideda nuo luošio išgydymo šabo dieną (5, 16). Jis sustiprėja, Jėzui „lyginant save su Dievu“; nuo tol jie ieško progos jį nužudyti (5, 18). Vėliau, panašiai kaip vyriausiasis kunigas per Jėzaus teismą (Mt 26, 65 ir Mk 14, 64), jie kaltina jį „piktžodžiu“ ir bando atitinkamai nubausti užmėtydami akmenimis (10, 31–33). Pagristai buvo pažymėta, kad didelė ketvirtosios evangelijos dalis parengia Jėzaus teismui ir suteikia jam galimybę apsiginti ir apkaltinti savo kaltintojus. Šie dažnai vadinami „žydais“, nepateikiant tolesnio patikslinimo, ir tai nulemia negatyvaus nuosprendžio siejimą su šiuo vardu. Tačiau čia nėra esminio antijudaizmo, nes, kaip jau buvo pažymėta, evangelija pripažįsta, kad „išganymas ateina iš žydų“ (4, 22). Tokia kalbėsena tik atspindi aiškų krikščionių ir žydų bendruomenių atskyrimą.

Sunkiausias Jėzaus kaltinimas „žydams“ yra tai, kad jų tėvas esąs velnias (8, 44); pažymėtina, kad šis kaltinimas metamas žydams ne todėl, kad jie žydai, o, priešingai, kadangi jie nėra tikri žydai, nes puoselėja žudikiškus ketinimus (8, 37), įkvėptus velnio, kuris „nuo pradžios buvo galvažudys“ (8, 44). Čia kalbama apie labai ribotą Jėzaus amžininkų žydų skaičių; pagal cituotą tekstą tai buvo net „įtikėję jį žydai“ (8, 31). Ketvirtoji evangelija atviru kaltinimu išpėja kitus žydus ne puoselėti panašių žudikiškų ketinimų.

77. Bandyta panaikinti įtampas, kurias ketvirtoji evangelija gali kelti tarp krikščionių ir žydų, vertime vietoj „žydų“ vartojant „judėjiečių“ sąvoką. Tuomet priešybė būtų ne tarp žydų ir Jėzaus mokinių, bet tarp Judėjos gyventojų, kurie vaizduojami priešiški Jėzui, ir galilėjiečių, kurie pasirodo esą atviri savo pranašui. Evangelijoje neabejotinai reiškiamą judėjiečių panieką galilėjiečiams (7, 52), tačiau evangelistas brėžia skiriamąją liniją tarp tikėjimo ir tikėjimo atmetimo ne geografiniu požiūriu ir vadina *hoi Ioudaioi* taip pat Galilėjos žydus, atmetančius Jėzaus mokymą (6, 41. 52).

Pagal kitą sąvokos „žydai“ interpretaciją jie tapatinami su „pasauliu“, remiantis sakiniiais, reiškiančiais ryšį (8, 23) arba paralelizmą tarp jų (327). Tačiau nusidėjėlių pasaulis akivaizdžiai pranoksta priešiškus Jėzui žydus.

Buvo taip pat atkreiptas dėmesys, kad daugelyje ketvirtosios evangelijos vietų ten, kur minimi „žydai“, iš tikrųjų turima galvoje žydų vyresnybė (aukštieji kunigai, sinedriono nariai) ar kartais fariziejai. Šią kryptį nurodo palyginimas tarp 18, 3 ir 18, 12. Kančios pasakojime Jonas dažnai mini „žydus“ ten, kur sinoptinėse evangelijose kalbama apie žydų vyresnybę. Tačiau šis pastebėjimas galioja tik nedaugeliui teksto vietų, ir tokio patikslinimo („žydų vyresnybė“) negalima įvesti į Evangelijos vertimą, neprarandant ištikimybės tekstui. Tai atspindi ne tik žydų vyresnybės, bet ir daugumos solidarų su savo vadovais žydų (plg. *Apd* 28, 22) opoziciją krikščionių bendruomenėms. Istoriniu požiūriu galima tvirtinti, kad tik mažuma Jėzaus amžininkų žydų buvo jam priešiški ir kad tik menkai jų daliai tenka atsakomybė dėl jo išdavimo romėnų valdžiai; dar mažiau žydų troško jo mirties, neabejotinai dėl jų nuomone, svarbių religinių priežasčių (328). Tačiau tam nedaugeliui pavyko išprovokuoti bendrą demonstraciją už Barabą ir prieš Jėzų (329), o tai leido evangelistui, turint galvoje vėlesnę raidą, pavartoti apibendrinantį posakį.

Kartais evangelijoje skirtumas tarp Jėzaus mokinių ir „žydų“ parodomas įtikėjusių Jėzų žydų išvargimu iš sinagogos (330). Tikėtina, kad jonietiškujų bendruomenių žydai patyrė panašų elgesį, kadangi jie būdavo laikomi neištikimais monoteistiniam žydų tikėjimui (kas iš tikrųjų neatitiko tikrovės, nes Jėzus pasakė: „Aš ir Tėvas esame viena“: 10, 30). Rezultatas – tapo įprasta vartoti sąvoką „žydai“, nusakant tuos, kurie savinosi šį vardą, būdami priešingi krikščionių tikėjimui.

78. *Išvada.* Jėzaus tarnystė susidūrė su augančiu žydų vyresnybės, galiausiai nusprendusios išduoti Jėzų romėnų valdžiai, kuri įvykdytų mirties bausmę, priešišku. Tačiau jis prisikėlė gyvas ir duoda tikrą gyvenimą visiems jį tikintiems. Ketvirtoji evangelija primena tuos įvykius ir iš naujo suvokia juos atsižvelgdama į jonietiškujų bendruomenių, susidūrusių su žydų bendruomenių pasipriešinimu, patyrimą.

Jėzaus veiksmai ir žodžiai rodo, kad jo santykis su Tėvu yra unikalus, labai artimas ir sūniškas. Apaštališkoji katechezė tolydžio brandino šio santykio suvokimą. Jonietiškosiose bendruomenėse buvo pabrėžiamas glaudus Sūnaus ryšys su Tėvu ir Jėzaus, kuris yra „Mesijas, Dievo Sūnus“ (20, 31) transcendentine prasme, dievystė. Šis mokymas sukėlė sinagogos vadovų opoziciją, kuria pasekė visa žydų bendruomenė. Krikščionys buvo šalinami iš sinagogų (16, 2) ir tuo pačiu patirdavo Romos valdžios represijas, kadangi nebegalėjo naudotis žydams duotomis privilegijomis.

Abiejų pusių polemika aštrėjo. Žydai kaltino Jėzų, kad jis nusidėjėlis (9, 24), piktžodžiautojas (10, 33) ir velnio apsėstas (331). Tikintieji Jėzų buvo laikomi neišmanėliais arba prakeiktaisiais (7, 49). Krikščionys žydus kaltino neklusnumu Dievo žodžiui (5, 38), priešinimusi jo meilei (5, 42) ir tuščios garbės ieškojimu (5, 44).

Krikščionys, nebegalėdami ilgiau dalyvauti žydų kultūroje, ėmė geriau suvokti tą pilnatvę, kurią gavo iš įsikūnijusio Žodžio (1, 16). Prisikėlęs Kristus yra gyvojo vandens versmė (7, 37–38), pasaulio šviesa (8, 12), gyvenimo duona (6, 35) ir naujoji šventovė (2, 19–22). Iki galo parodęs meilę saviesiems (13, 1) jis davė jiems naują meilės įsakymą (13, 34). Reikia daryti viską, kad plistų tikėjimas juo, o per tikėjimą būtų įgyjamas gyvenimas (20, 31). Evangelijoje polemikos yra antraeilės. Reikšmingiausias yra „Dievo dovanos“ (4, 10; 3, 16), dovanojamos visiems Jėzuje Kristuje, ypač tiems, „kurie jį perdūrė“ (19, 37), apreiškimas.

5. *Išvada*

Evangelijos atskleidžia, kad Dievo išganymo plano įgyvendinimas būtinais žiūbia konfrontaciją su blogiu, kuri reikalauja išrauti iš žmogaus širdies. Ši konfrontacija sukėlė Jėzaus konfliktą su jo tautos vadovais, panašiai kaip buvo atsitikę seniesiems pranašams. Jau Senajame Testamente žydų tauta pasirodė iš dviejų priešingų pusių: viena vertus, kaip tauta, pašaukta į tobulą vienybę su Dievu; kita vertus, kaip nuodėminga tauta. Šie du aspektai negalėjo neatsiskleisti per Jėzaus tarnystę. Kančios metu atrodė, jog išivyrėja negatyvioji pusė, net tarp Dvylikos. Tačiau prisikėlimas parodė, jog iš tikrųjų Dievo meilė buvo pergalinga, ji visiems suteikė nuodėmių atleidimą ir naują gyvenimą.

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Nuorodos

(323) Lukas pažymi, kad Jėzų sekė „didelis būrys liaudies“ (23, 27). Daugiausia tai buvo moterys, „kurios verkė jo ir aimanavo“ (ten pat). Po nukryžiuavimo „žmonės stovėjo ir žiūrėjo“ (23, 35); šis žiūrėjimas parengia juos atsiversti: galiausiai „visa minia, susirinkusi pažiūrėti reginio ir pamačiusi, kas įvyko, skirstėsi, mušdamasi į krūtinę“ (23, 48).

(324) *Apd* 13, 44–45.50; 14, 2–6; 17, 4–7.13; 18, 5–6.

(325) Žr. šio dokumento II dalį, B, 3 (b), 32.

(326) *Jn* 2, 23; 4, 39.41; 7, 31; 8, 30–31; 10, 42; 11, 45; 12, 11.42.

(327) *Jn* 1, 10.11; 15, 18.25.

(328) *Jn* 5, 18; 10, 33; 19, 7.

(329) *Jn* 18, 38–40; 19, 14–15.

(330) *Jn* 9, 22; 12, 42; 16, 2.

Popiežius susirūpinęs dėl antisemitizmo

(KAP) Popiežius išreiškė susirūpinimą dėl „nerimą keliančios“ antisemitizmo „tendencijos“. Vasario 5 d. Vatikane kreipdamasis į Amerikos žydų komiteto delegaciją, popiežius sakė, jog padėtis, deja, yra tokia, kad Bažnyčia turinti šandien nuolatos pakartotinai smerkti rasizmą ir antisemitizmą. Bet kokia prievarta religijos vardu, pasak Jono Pauliaus II, yra „religijos išniekinimas“. Krikščionims ir žydams privalu intensyviau ugdytis tarpusavio pagarbą. Nesiliaujančio smurto Šventojoje žemėje akivaizdoje popiežius ragino ieškoti tvarios taikos sprendimo. Būtinai teisingas sprendimas, kuris garantuotų izraeliečių ir palestiniečių saugumą bei teises.

Savo sveikinimo žodyje Amerikos žydų komiteto pirmininkas Haroldas Tanneris padėkojo popiežiui už jo „nepaprastą asmeninį indėlį“ suartinant žydus ir krikščionis. Jis atkreipė dėmesį į popiežiaus žydų bendrijai rodomą „didelę gerą valią ir draugystę“. Popiežiaus apsilankymas Romos sinagogoje 1986 m. buvęs iškilus istorinis įvykis. Tanneris taip pat minėjo diplomatinių santykių tarp Šventojo Sosto ir Izraelio užmezgimą 1993 m. ir popiežiaus kelionę į Izraelį 2000 m. Amerikos žydų komiteto pirmininkas irgi apgailestavo dėl naujos antisemitizmo bangos ir padėkojo Vatikanui už „kategorišką šio iškrypimo pasmerkimą“.

Kunigai turi būti rengiami geriau

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II, turėdamas prieš akis nesenus kunigų seksualinio piktnaudžiavimo atvejus, reikalavo geresnio seminaristų ir dvasininkų ugdymo bei auklėjimo. Vasario 6 d. kreipdamasis į Tikėjimo mokslo kongregacijos visuotinį susirinkimą, popiežius sakė, jog Tikėjimo mokslo kongregacija kartu su kitais kompetentingais Romos kurijos organais tu-

rėtų pasirūpinti, kad dvasininkai laikytųsi savo pašaukimo bei pareigos gyventi skaisčiai. Apkaltinus dvasininką, normos taikytinos teisingai ir saikingai. Atsižvelgti būtina ne tik į bendrojo gėrio reikalavimus, bet ir į kaltinamojo teisę į gynybą.

Kreipdamasis į Tikėjimo mokslo kongregacijos narius, popiežius taip pat patvirtino prigimtinio dorovės įstatymo reikšmę. Jis apgailestavo, jog ši idėja, išskleista jo ankstesnėse enciklikose, iki šiol nesusilaukė norimo atgarsio. Popiežius akino Tikėjimo mokslo kongregaciją prisidėti prie „mokymo apie prigimtinių dorovės teisę konstruktyvaus atnaujinimo“. Tai darydama kongregacija turėtų siekti sutarimo su kitų Bažnyčių, religinių bendruomenių ir pasaulėžiūrinių grupių atstovais.

Popiežius savo kalboje kritiškai atsiliepė apie magisterinių dokumentų platinimą bei recepciją. Dėl žiniasklaidos skubaus bažnytinių dokumentų platinimo bei aiškinimo tikintieji dažniau „dezorientuojami negu orientuojami“. Kongregacijai privalu pasirūpinti tinkamais bažnytinių dokumentų perteikimo ir platinimo būdais. Sykiu atsižvelgtina, kad už popiežiškųjų ištarų aiškinimą pirmiausia atsakingi vyskupai.

Rytų Europa irgi priklauso Europai

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II reikalavo įtraukti Rytų Europos tautas į Europos vienijimosi procesą. Vasario 15-ąją, slavų apaštalo Kirilo ir Metodijaus šventės dieną, popiežius sakė, kad esminių ir tvarių vertybių Europos kultūrai sukūrė ir Vakarų, ir Rytų krikščionybė. Krikščioniškoji žinia ir šandien turi būti „žemyno tautų ir viso pasaulio tiesos, teisingumo ir taikos pagrindas“.

Europos civilizacija, pasak Jono Pauliaus II, neišivaizduojama be Europos globėjo Benedikto, tačiau

ji sykiu neatsiejama nuo Kirilo ir Metodijaus misijinės bei socialinės veiklos. Jie neįkainojamu indėliu prisidėjo prie to, kad Europa kvėpuotų abiem plaučiais. Popiežius atkreipė dėmesį, kad kelios šalys, kuriose veikė abu slavų apaštalai, šiais mėnesiais įtrauktos į vienijimosi procesą. „Tai šalys, turinčios ypač turtingą kultūrinį ir dvasinį paveldą, šalys, kuriose krikščionybė, išlaikydama būdingas ypatybes, sukūrė ypatingą solidarumo jėgą“.

Paukščių gripas – globalizacijos „pavojaus signalas“

(KAP) Popiežiškosios ligonių pastoracijos tarybos nuomone, paukščių gripo grėsmė tarptautinei bendrijai esanti didėjančios globalizacijos „pavojaus signalas“. Vasario 5 d. Vatikane surengtoje spaudos konferencijoje šios tarybos prezidentas kardinolas Javieras Lozano Barraganas pareiškė, jog epidemija Azijoje rodanti, kad ligos sukėlėjai nepaiso sienų lygiai taip pat kaip ir tarptautinis kapitalas. Paukščių gripas moko, kad visi žmonės „sėdi vienoje valtyje, ir katastrofos tolimuose kraštuose tais kraštais nebeapsiriboja.

Norint sustabdyti tolesnę ligos plitimą, neužtenka medikamentų ir skiepių, būtinas dar ir didesnis tarptautinis bendradarbiavimas bei veiksmingesnė pasaulinio žmonių judėjimo kontrolė. Kontrolė būtina, norint kad neplistų pavojingos ligos, tačiau ši kontrolė neturėtų pažeisti emigracijos ir imigracijos teisių. Nauja epidemija, pasak kardinolo, rodo, kaip svarbu, kad žmogus atsakingai elgtųsi su jam patikėtais kūrinių.

Valstybė privalo laiduoti šeimai ypatingą apsaugą

(KAP) Vatikano požiūriu valstybė šeimai turi teikti „ypatingą apsaugą“. Vasario pradžioje kreipdamasis į JT socialinės plėtros komisiją, Vatikano atstovas Jungtinėse Tautose arkivyskupas Celestino Mig-

liore pabrėžė, jog šeimai tenka „pirmutinis ir pagrindinis vaidmuo“ statydinant ir išlaikant sveiką visuomenę. Valstybė privalo ginti šeimų suverenumą, nes jos sudaro visuomeninės struktūros šerdį. Santuoka pagrįsta šeima turi ypatingas ir neatimamas teises. Ji yra daugiau negu paprastas teisinis, sociologinis ir ekonominis susivienijimas, tai – solidarumo ir meilės bendrija. Vatikano atstovas pabrėžtinai atkreipė dėmesį į esminį šeimos indėlį integruojant vaikus, pagyvenusius ir neįgalius žmones.

Vatikanas smerkia žmogiškųjų embrionų klonavimą

(KAP) Vatikano atstovas, bioetikos ekspertas ir Popiežiškosios gyvybės akademijos viceprezidentas vyskupas Elio Sgreccia žmogiškųjų embrionų klonavimą Pietų Korėjoje pavadino dvigubu pasikėsiniu į gyvybę ir „dvigubu nusikaltimu“. Pirmasis yra neleistas žmonių reprodukavimas, įskaitant atliktą „terapeutinį“ klonavimą, antrasis – embrionų sunaikinimas siekiant gauti kamieninių ląstelių. Vatikano atstovo nuomone, Jungtinėms Tautoms privalu priimti tarptautinę konvenciją, draudžiančią klonavimą visame pasaulyje. To padaryti iki šiol nepavykdavę, nes ne visų norėta, kad draudimas apimtų „terapeutinį“ klonavimą.

Turino dienraštyje *La Stampa* vasario 13 d. paskelbtame interviu Vatikano ekspertas taip pat sakė, jog „terapeutinio“ klonavimo sąvoka klaidinanti: „Iš esmės sukuriama būtybė, embrionas, ir po to ji sunaikinama“. Apskritai embrioninės kamieninės ląstelės, pasak vyskupo, tokių ligų kaip Alzheimerio ir Parkinsono gydymui nebūtinos. Šioje srityje lygiai tokios pat veiksmingos ar net dar veiksmingesnės yra suaugusiųjų kamieninės ląstelės, gaunamos iš suaugusių žmonių kūno.

Užbaigti parengiamieji trumpojo katekizmo darbai

(KAP) Vasario 9 d. Vatikane pranešta, jog užbaigti parengiamieji naujo trumpojo katekizmo darbai. Vatikano darbo grupė, sudaryta iš Tikėjimo mokslo kongregacijos ir valstybės sekretoriato specialistų, parengė 1992 m. išleisto didžiojo katekizmo sutrumpinto varianto projektą ir išsiuntinėjo jį vyskupų konferencijoms bei visiems kardinolams.

Popiežius Jonas Paulius II 2003 m. kovo mėnesį Tikėjimo mokslo kongregacijos prefektą kardinolą Josephą Ratzingerį įpareigojo parengti lengvai skaitomą 1992 m. didžiojo katekizmo santrauką, kurioje būtų išdėstytos esmingiausios ir pagrindinės tikėjimo ištarnos. Trumpojo katekizmo idėja buvo iškelta 2002 m. spalio mėnesį vykusiame tarptautiniame katechetų kongrese minint 10-ąsias Katalikų Bažnyčios katekizmo, parengto vadovaujant kardinolui Christophui Schönbornui, metines. Trumpąjį katekizmą, kuris turės būti apbruotas popiežiaus, tikimasi paskelbti 2005 metais.

Šaukiamas Vyskupų sinodas

(KAP) Vasario 12 d. popiežius Jonas Paulius II pranešė, jog 2005 m. spalio 2–29 d. Vatikane įvyks 11 paprastasis Vyskupų sinodo visuotinis susirinkimas, nagrinėsiantis temą „Eucharistija – Bažnyčios gyvenimo ir misijos versmė ir viršūnė“. Susirinkimo darbai remsis 2003 metais paskelbta Jono Pauliaus II enciklika *Ecclesia de Eucharistia*.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
LT-2001 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-3000 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Saulius Stumbra

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
Danguolė Misiukonienė / Klaipėda
Nijolė Puzanauskienė / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Albina Saladūnaitė / Panevėžys
Elvyra Žeizienė / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-3000 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-3000 Kaunas

TIRAŽAS 1000 egz.

ISSN 1392-6098